

Raija Mustonen

**VAKUUTUSKORVAUKSET KÄYTÄNNÖN PERINTÖ- JA
LAHJAVEROTUKSESSA**

Opinnäytetyö

Kajaanin ammattikorkeakoulu

Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala

Liiketalouden koulutusohjelma

Syksy 2009

**Kajaanin
ammattikorkeakoulu**

OPINNÄYTETYÖ TIIVISTELMÄ

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma
Tekijä(t) Raija Mustonen	
Työn nimi Vakuutuskorvaukset käytännön perintö- ja lahjaverotuksessa	
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot Oikeudelliset opinnot	Ohjaaja(t) Matti Haataja Toimeksiantaja
Aika Syksy 2009	Sivumäärä ja liitteet 40+2
<p>Vakuutuskorvaukset tulivat vuoden 1996 alusta perintö- ja lahjaverotuksessa verotettavaksi varallisuudeksi. Sitä ennen vakuutuskorvaukset olivat olleet verovapaita, jos niissä oli edunsaajamääräys. Lähtökohtana vakuutuskorvausten verottamiselle oli hallituksen esitys. Perusteluina vakuutuskorvausten verottamiselle oli saada suuret vakuutuskorvaukset verolle. Haluttiin myös toteuttaa yleiseuroopaista suuntaa. Muissa Euroopan maissa vakuutuskorvaukset olivat verotettavia saantoja.</p> <p>Vakuutuskorvauksista on vähän Verohallinnon sisäistä ohjeistusta. Tämän vuoksi menettelytavat vakuutuskorvausten verottamisesta ovat poikenneet eri verotoimistojen välillä. Teoriatietoa kirjallisuudesta löytyy jonkin verran, mutta esimerkkejä ei ole muutamaa koulutusmateriaalissa esiintyvää tapausta lukuunottamatta.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli esimerkkitapausten avulla koota ohje, josta selviää miten eri edunsaajamääräystilanteissa perintöverotus toimitetaan. Työn tavoitteena oli myös koota yhteen eri lähteistä saatua teoriatietoa. Teoriatietoa koottiin verohallinnon koulutusmateriaalista, kirjoista sekä korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä.</p> <p>Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksiä sovelletaan vakuutuskorvausten tulkintaongelmissa ja näin saadaan yhtenäinen käytäntö vakuutuskorvausten perintöverotusmenettelyyn. Opinnäytetyöstä on ehkä hyötyä Kainuun verotoimiston perintöverotusta toimittaville virkailijoille.</p>	
Kieli	Suomi
Asiasanat	perintöverotus, lahjaverotus, vakuutuskorvaus
Säilytyspaikka	☐ Kajaanin ammattikorkeakoulun Kaktus-tietokanta ☒ Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

School Business	Degree Programme Business Administration
Author(s) Raija Mustonen	
Title Insurance Indemnity in Practice in Inheritance and Gift Taxation	
Optional Professional Studies Financial Administration and Law	Instructor(s) Matti Haataja
	Commissioned by
Date Autumn 2009	Total Number of Pages and Appendices 40+2
<p>Since 1996 insurance indemnity has been taxable in inheritance taxation. Before that insurance indemnity was exempt from taxation, if the indemnity had a beneficiary. In 1996 Finnish Government passed a bill that made large insurance indemnity taxable following the legislation in other European countries.</p> <p>The Finnish Tax Administration has few instructions concerning dealing with insurance indemnity. Therefore, there have been big differences in the taxation principles in different tax offices. There is some theory available in literature, but hardly any practical cases.</p> <p>The purpose of the thesis was to gather instructions which show how to define tax for insurance indemnity in different situations, as well as to collect all available information in one place..</p> <p>The thesis findings may be of use in the tax office of Kainuu.</p>	
Language of Thesis Finnish	
Keywords	inheritance tax, gift tax, insurance indemnity
Deposited at	☐ Kaktus Database at Kajaani University of Applied Sciences ☒ Library of Kajaani University of Applied Sciences

KÄYTETYT LYHENTEET

AL	Avoliittolaki
HE	Hallituksen esitys
KHO	Korkein hallinto-oikeus
PerVL	Perintö- ja lahjaverolaki
PK	Perintökaari
TVL	Tuloverolaki
VakSopL	Vakuutusopimuslaki

Sisältö

KÄYTETYT LYHENTEET

1 JOHDANTO	1
2 VAKUUTUSTYYPIT JA EDUNSAAJAMÄÄRÄYS	3
2.1 Vakuutustyypit.....	3
2.2 Edunsaajan käsite.....	4
2.3 Edunsaajamääräyksen merkitys	4
2.4 Edunsaajamääräyksen tulkinta	5
2.5 Vakuutuskorvaus kuolinpesän varoina	6
3 VAKUUTUSKORVAUSTEN VERONALAISUUS	8
3.1 Vakuutuskorvaus tuloverolain mukaan	8
3.2 Vakuutuskorvaus perintö- ja lahjaverolain mukaan	9
4 VAKUUTUSKORVAUSTEN KÄSITTELY PERINTÖVEROTUKSESSA	11
4.1 Edunsaajana leski.....	11
4.2 Edunsaajana lapset.....	14
4.3 Edunsaajana leski ja lapset.....	14
4.4 Edunsaajana omaiset	15
4.5 Edunsaajana kuolinpesä	16
4.5.1 Kuolinpesän osakas vain leski.....	16
4.5.2 Kuolinpesän osakkaina leski ja lapset	18
4.5.3 Kuolinpesän osakkaina sisaret	19
4.6 Edunsaajana leski ja kuolinpesä	20
4.7 Ylivelkainen pesä ja vakuutuskorvauksia.....	20
4.8 Vakuutuskorvaus lesken kuoleman jälkeen.....	21
5 LAINATURVAVAKUUTUS PERINTÖVEROTUKSESSA.....	24
6 LAHJANA SAATU VAKUUTUSKORVAUS.....	28
6.1 Lahjan käsite	28
6.2 Vakuutuslahja	29
6.3 Vakuutuslahja perintöverotuksessa	30

7 VAKUUTUSKORVAUKSESTA LUOPUMINEN..... 31

8 POHDINTA 36

LÄHTEET..... 39

LIITTEET

1 JOHDANTO

Perintö- ja lahjaverotus kohdistuu vastikkeettomiin omaisuuden siirtoihin. Silloin pitää myös vakuutukseen perustuvien saantojen verotuksen olla perintö- ja lahjaverotuksessa yhdenmukaista. Tältä pohjalta hallituspuolueet vuonna 1995 miettivät ratkaisua veronkorottamisen rahoittamiseksi. Silloin nousi ajankohtaiseksi kiristää perintö- ja lahjaverotusta.

Perintö- ja lahjaverolain muutos tuli voimaan 1996. Lain mukaan henkivakuutukset verotetaan saajan perintö- ja lahjaverotuksessa, ellei vakuutuskorvaus kuulu tuloverolain piiriin. Ennen vuotta 1996 vakuutuskorvauksista ei maksettu perintöveroa, jos vakuutus sisälsi edunsaajamääräyksen. Myöskään lahjaverotuksessa edunsaajamääräyksellä saatua pääomaa ei katsottu veronalaiseksi saannoksi. Uuden lain myötä luovuttiin myös sivuperinnön ja sivulahjan kunnallisverotuksesta. (HE 68/1995.)

Hallituksen esitystä perusteltiin myös sillä, että useissa Euroopan maissa vakuutuskorvaukset olivat olleet joko veronalaista tuloa tai perintöverotuksessa veronalaisia varoja. Lakimuutoksella haluttiin toteuttaa perintöverotuksen yleiseurooppalaista suuntaa. Samalla haluttiin, että kansalaiset saisivat yhdenvertaisen kohtelun. Aikaisemmin varakkaat olivat voineet siirtää varojaan seuraavalle sukupolvelle hyvin pienillä tai kokonaan ilman veroseuraamuksia. (HE 68/1995.)

Vakuutuskorvauksia ei kuitenkaan haluttu vakuutustoimintaan liittyvien sosiaalisten syiden takia kokonaan veronalaiseksi, mutta ei myöskään täysin verovapaiksi. Siten lakiin määriteltiin, että yli 35 000 euron vakuutuskorvaukset ovat veronalaisia. TVL 36 §:ssä määriteltiin ne saajat, jotka saavat vapaaosan hyväkseen. Mikäli vakuutuskorvauksen edunsaaja on leski, hänen kohdallaan on verovapaata puolet ja vähintään 35 000 euroa. (HE 68/1995.)

Lahjaverotuksen tehtävä on täydentää perintöverotusta. Lakiin otettiin myös lahjana saadut vakuutuskorvaukset. Lain mukaan lahjaveroa on suoritettava, jos edunsaaja saa edunsaajamääräyksen nojalla vakuutukseen kuuluvan pääoman tai sen osan. Edellytyksenä on, että suoritus on vastikkeeton. Lahjaveroa ei suoriteta, mikäli saanto on perintöverotuksessa ve-

ronalaisia varoja tai siitä maksetaan tuloveroa. Vakuutuskorvaukset ovat lahjaveronalaisia vain siltä osin kun niiden yhteismäärä saajaa kohden ylittää 8 500 euroa. (HE 68/1995.)

Erilaiset vakuutuskorvaukset ja vapaaehtoiset eläkevakuutukset ovat lisääntyneet koko ajan verosuunnittelun keinona. On sijoitusvakuutuksia, säästövakuutuksia jne. Vakuutusten kirjo on valtava. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan vapaaehtoiset eläkevakuutusmaksut ovat verotuksessa vähennyskelpoisia 5 000 euroon saakka.

Verotoimistoissa perintö- ja lahjaverotusta tekevät virkailijat törmäävät asiakasohjaustilanteissa sekä perintöverotuksen toimittamisen yhteydessä tilanteisiin, joissa tarvitaan tietoa siitä, miten eri edunsaajamääräyksellä saatu vakuutuskorvaus huomioidaan perintöverotuksessa. Vakuutuskorvausten käsittelystä perintöverotuksen yhteydessä on vähän hallinnon sisäistä ohjeistusta. Vuodelta 1998 on Marja-Leena Karhulan tekemä koulutusmateriaali sekä Timo Rabinän vuoden 2006 ja 2008 koulustilaisuuksissa tekemät esimerkit. Joitakin korkeimman hallinto-oikeuden päätöksiä on kuitenkin jo saatu työn tueksi. Koska ohjeistusta on ollut vähän ja hallinto-oikeudet ovat antaneet toisistaan poikkeavia ratkaisuja, on verokohtelu eri verotoimistoissa poikennut toisistaan.

Työn pääasiallinen sisältö on esimerkkien avulla osoittaa, miten kuoleman johdosta eräännytynyt tai lahjana saatu vakuutuskorvaus huomioidaan perintöverotuksessa ja miten vapaaosa huomioidaan eri edunsaajamääräyksen mukaan. Työssä käsitellään myös vakuutuskorvauksesta luopumista ja sitä, miten luopuminen vaikuttaa perintöverotukseen.

Työn tarkoituksena on myös koota yhteen teoriaa voimassa olevasta lainsäädännöstä, koulutusmateriaaleista sekä korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuista ja saada näin ohjeistusta Kainuun perintöverottajien työn tueksi asiakasohjaustilanteissa sekä perintöverotusta toimitettaessa.

2 VAKUUTUSTYYPIT JA EDUNSAAJAMÄÄRÄYS

Perintöverotuksen näkökulmasta vakuutukset voidaan jakaa henkilövakuutuksiin sekä esinevakuutuksiin. Laissa ei ole lueteltu kaikkia perintöverotuksellisia vakuutustyypppejä tai lahjaveronalaisia tilanteita, koska on haluttu varmistaa, ettei veronkiertäminen ole mahdollista tuotekehittelyn keinoin. Näin ei myöskään ole mahdollista päätellä, miten korvauksia tulisi käsitellä perintöverotuksessa. (Karhula 1998, 3.)

2.1 Vakuutustyyppit

Henkilövakuutuksen kohteena on luonnollinen henkilö. Henkilövakuutuksia ovat esimerkiksi vapaaehtoiset henki- ja ryhmähenkivakuutukset sekä erilaiset tapaturmavakuutukset, sairausvakuutukset ja eläkevakuutukset. Henkilövakuutus voi olla myös yhdistelmävakuutus, esimerkiksi henkivakuutukseen liitetään lisäkorvaus tapaturmaisen kuoleman varalta. Henkilövakuutuksia ovat esimerkiksi eläke-, henki-, sairaanhoito- ja tapaturmavakuutus. (Karhula 1998, 2.)

Henkilövakuutukset voidaan jakaa henkivakuutuksiin ja eläkevakuutuksiin.

Henkivakuutus otetaan yleensä kuoleman varalta. Yleensä niissä on säästämisen- tai sijoitustarkoitus kuolemanvaravakuutuksen lisäksi. Yleisiä ovat säästöhenkivakuutus ja vapaaehtoinen eläkevakuutus. Säästöhenkivakuutus maksetaan vakuutetulle itselleen vakuutus sopimuksessa sovitussa iässä tai vakuutetun kuoleman jälkeen sopimuksessa nimetylle edunsaajalle. Kuoleman jälkeen maksetut vakuutuskorvaukset verotetaan joko tuloverolain tai perintöverolain perusteella, riippuen edunsaajamääräyksestä tai edunsaajan sukulaisuussuhteesta vainajaan. (Karhula 1998, 2.)

Eläkevakuutukset ovat joko vapaaehtoisia tai pakollisia. Erilaisten eläkevakuutusten perusteella maksetut suoritukset ovat saajansa tuloverolain piiriin kuuluvaa pääomatuloa. Vapaaehtoisia eläkevakuutusmaksuja saa verotuksessa vähentää pääomatulosta 5 000 euroa vuodessa. Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen osalta voi syntyä tilanteita, joissa vakuutuksenottaja kuolee ennen kuin hän ehtii nostaa säästösumman eläketulona, ja silloin tulevat perintöverotuksen säännökset kyseeseen. (TVL 54d §; Karhula 1998, 3.)

Vakuutuskorvaukset, jotka maksetaan *esinevakuutuksen* perusteella, jäävät yleensä perintöverolain ulkopuolelle. Voi kuitenkin olla tilanteita, joissa henkilövakuutusta on tarkasteltava vakuutetun kuoleman jälkeen perintöverolain mukaan. Esimerkiksi matkavakuutus, jossa on esinevakuutus sekä henkilövakuutus. (Karhula 1998, 3).

2.2 Edunsaajan käsite

Edunsaajalla tarkoitetaan henkilöä, jolla on oikeus saada vakuutuksenottajan tai vakuutetun sijasta vakuutuksesta maksettava korvaus. Edunsaajamääräys voi olla luonteeltaan yleinen tai erityinen. Edunsaajamääräys on yleinen, jos vakuutuskorvauksen saajaa ei ole yksilöity, vaan edunsaajamääräyksen puitteissa korvauksen saajat voivat vaihtua. Esimerkkinä ehdot, joissa edunsaajana on omaiset tai puoliso ja lapset. Jos edunsaaja on yksilöity, nimeltä mainittu, kyseessä on erityinen edunsaajamääräys. (Hoppu & Hemmo 2006, 412.)

Vakuutuskorvauksen edunsaajamääräyksen peruuttaminen tai muuttaminen on mitätön, ellei sitä ole ilmoitettu vakuutuksenantajalle kirjallisesti. Edunsaajamääräystä ei voi tehdä itse tai testamentilla. Vakuutuskorvauksesta voidaan määrätä testamentilla, mikäli se on maksettu kuolinpesälle (VakSopL 48 §; Rabinä 2006, 30).

2.3 Edunsaajamääräyksen merkitys

Vakuutuslainsäädännön 47 §:n mukaan ”vakuutuksenottajalla on oikeus määrittellä kenelle vakuutuskorvaus maksetaan vakuutuksenottajan sijaan”. Usein saajaksi merkitään omaiset eli puoliso ja lapset, jolloin vakuutuskorvaus perintöverotusta toimitettaessa lisätään kunkin saajan perintöosaan. Kun vakuutuskorvaus maksetaan suoraan edunsaajalle, vakuutuskorvaus ei kuulu kuolinpesän varoihin. Vakuutuskorvaus maksetaan edunsaajalle, riippumatta siitä, onko pesässä muita varoja. Edunsaajan nimeämällä saadaan suoja velkojilta. Edunsaajamääräyksellä saatu vakuutuskorvaus verotetaan aina, vaikka pesä olisi muuten varaton tai ylivelkainen tai saaja ei peri. (VakSopL 47 §; Karhula 1998, 5.)

Vakuutuksenottaja voi myös määrätä, että vakuutuskorvauksesta maksetaan tietty euromäärä tai prosentti nimetyille edunsaajalle. Edunsaajamääräys voi sisältää myös toissijaismääräyksen siltä varalta, että nimetty edunsaaja on kuollut ennen vakuutettua. Vakuutusosoikeudessa ja

testamenttioikeudessa sijaantulo-oikeuden periaate on erilainen. Mikäli vakuutuskorvauksen ensiksi määrätty edunsaaja kuolee, hänen perillisillään ei ole sijaantulo-oikeutta, silloin vakuutuskorvaus maksetaan kuolinpesälle. Testamenttioikeudessa, mikäli testamentinsaaja on kuollut, testamentin saajan rintaperilliset saavat hänen osuutensa.

Testamenttimääräys ei päde silloin, jos halutaan sulkea pois vakuutuskorvauksen edunsaajan puolison avio-oikeus. On katsottu, että vakuutuksen ehtoihin tämä määräys voidaan liittää. Puolisoiden välisellä avioehtosopimuksella voidaan määrätä vakuutuksen huomioimisesta avioero- tai jäämistöosituksessa. Esimerkiksi avioero tilanteessa molemmilla on oma eläkevakuutus tai jäämistöosituksessa leskellä oma sijoitusvakuutus. (Karhula 1998, 11; Rabinä 2006, 24.)

2.4 Edunsaajamääräyksen tulkinta

Vakuutuslainsäädännön 50 §:ssä on säännökset siitä, miten edunsaajamääräyksiä tulkitaan. Vakuutusyhtiö huolehtii siitä, että vakuutuskorvaus maksetaan oikealle edunsaajalle, verottajan ei tarvitse asiaa sen paremmin tutkia. Vakuutusyhtiö tai muu etuuden maksaja on perintö- ja lahjaverolain 28 §:n mukaan velvollinen ilmoittamaan maksamistaan perintö- ja lahjaverolain 7a tai 18a §:ssä mainituista korvauksistaan verovirastolle. (PerVL 7a § ja 18a §.)

Edunsaajana voi olla puoliso, lapset, puoliso ja lapset, omaiset, kuolinpesä tai nimetty henkilö. Kun edunsaajaksi on nimetty puoliso, määräys on voimassa sen hyväksi, kenen kanssa vakuutuksenottaja kuollessaan oli avioliitossa. Korvaus maksetaan kokonaisuudessaan hänelle. Mikäli puolisoitten välillä on vireillä avioero tai puoliset on tuomittu asumuseroon, määräystä ei sovelleta (VakSopL 50 §). Avopuoliso ei ole vakuutuslainsäädännössä määritelty puoliso, ei vaikka avopuolisoilla olisi yhteinen lapsi. Mikäli avopuoliso halutaan edunsaajaksi, hänet on erikseen määrättävä edunsaajaksi. Avopuolison saama vakuutuskorvaus verotetaan tuloverolain mukaan.

Mikäli edunsaajiksi on määrätty lapset, lapsilla tarkoitetaan perintökaareissa määriteltyjä rintaperillisiä. Vakuutuskorvaus jaetaan rintaperillisten perintöosien suhteessa. Kuolleen lapsen sijaan tulevat hänen jälkeläisensä.

Mikäli edunsaajana on puoliso ja lapset, saa puoliso puolet vakuutuskorvauksesta ja toisen puolen jakavat lapset. Mikäli vakuutuksenottajalla ei ole perillisiä, saa puoliso yksin koko vakuutuskorvauksen. (VakSopL 50 §; Karhula 1998, 6.)

Esimerkki.

Vakuutuskorvaus on 60 000 euroa. Edunsaajana ovat puoliso ja lapset. Kuolinpesässä on leski, kaksi lasta ja kuolleen lapsen kaksi lasta. Leski saa 30 000 euroa (puolet) ja lapset kumpikin 10 000 euroa sekä lapsenlapset saavat kumpikin 5 000 euroa.

Mikäli edunsaajaksi on merkitty omaiset, määräys on voimassa puolison ja perintökaassa tarkoitettujen perillisten hyväksi. Jos rintaperillisiä ei ole, puoliso saa yksin vakuutuskorvauksen. Jos puolisoa ei ole, perilliset saavat yksin vakuutuskorvauksen. (VakSopL 50 §.)

Mikäli vakuutuskorvauksessa on erikseen nimetty henkilö tai henkilöitä, vakuutuskorvaus jaetaan pääluvun mukaisesti. (Puronen 2008, 134).

Mikäli edunsaajana on kuolinpesä, lisätään vakuutuskorvaus pesän varoihin ja jaetaan kuten avioliittolaissa ja perintökaassa on varallisuuden jakamisesta säädetty. (Puronen 2008, 135). Tilanne on sama, jos edunsaajamääräystä ei olisi ollenkaan. Kaikki kuolinpesän osakkaat saavat hyväkseen vapaaosan, joka voi olla enintään 35 000 euroa. (Vapaaosa tarkemmin luvussa 4.5.) Kuolinpesälle maksettava vakuutuskorvaus otetaan huomioon lakiosaa laskettaessa. (Karhula 1998, 11).

2.5 Vakuutuskorvaus kuolinpesän varoina

Vakuutuskorvaus kuuluu kuolinpesän varoihin vain, jos kuolinpesä on edunsaaja tai vakuutuksessa ei ole voimassa olevaa edunsaajamääräystä. Vakuutuslainsäädännön 47 §:n 3 momentin mukaan ” Jos edunsaajamääräys on voimassa, ei vakuutetun kuoleman johdosta suoritettava vakuutuskorvaus kuulu vakuutetun kuolinpesään.” Yleensä vakuutuskorvaus ei kuulu kuolinpesän varoihin. Vain silloin kun vakuutuksenottajan vakuutuksessa ei ole edunsaajamääräystä tai edunsaajamääräys on peruttu eikä uutta edunsaajaa ole määrätty, taikka edunsaajaksi nimetty henkilö ei ole enää elossa, tai jos vakuutuksenottajan ja edunsaajan välinen suhde (esimerkiksi avioero) on päättynyt ennen vakuutustapahtumaa, kuuluu vakuutuskor-

vaus kuolinpesään. Vakuutuskorvaus saattaa tulla maksettavaksi kuolinpesään myös silloin, jos edunsaaja on luopunut vakuutuskorvauksesta. (VakSopL 47 §; Karhula 1998, 5.)

Sillä, kuuluuko vakuutuskorvaus kuolinpesään, on suuri merkitys, esimerkiksi pesän velkojien tai puolison avio-oikeuden kannalta. Jos puolisoilla on avio-oikeus, korvaus lisää perinnönjättäjän avio-oikeuden alaisen omaisuuden määrää osituksessa. Kun vakuutuskorvauksessa on edunsaajamääräys, velkoja ei voi vaatia varoja itselleen. Silloin kun vakuutuskorvaus on kuolinpesän varoja, siitä voidaan määrätä testamentilla. Testamenttimääräys koskee myös vakuutuskorvausta, mikäli perinnönjättäjä on tehnyt yleistestamentin. (Karhula 1998, 5.) Tiettyissä tilanteissa tämä tarjoaa verosuunnittelumahdollisuuksia. Esimerkiksi, kun kuolinpesän osakkaana on ainoastaan leski. (Katso luku 4.5.1.)

3 VAKUUTUSKORVAUSTEN VERONALAISUUS

Vakuutuskorvauksia on vuodesta 1996 lähtien verotettu perintö- ja lahjaverolain perusteella, mikäli vakuutuskorvausta ei veroteta tuloverolain mukaan. Aikaisemmin vakuutuskorvaus, jossa oli edunsaaja, oli perintöverosta vapaa. Edunsaajamääräys määrittelee sen kumman lain, tuloverolain vai perintö- ja lahjaverolain, mukaan vakuutuskorvaus käsitellään.

3.1 Vakuutuskorvaus tuloverolain mukaan

Tuloverolain henkivakuutusta koskevan säännöksen mukaan veronalaista tuloa ei ole seuraavat:

- 1) vakuutuskorvaus, joka maksetaan vakuutetun kuoleman johdosta kertakorvauksena hänen puolisolleen, hänen suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa olevalle perilliselle, ottolapselle, kasvattilapselle, puolisonsa lapselle tai hänen kuolinpesälleen, jollei sitä ole saatu veronalaisen tulon sijaan
- 2) esinevahingon tai muun siihen rinnastettavan vahingon johdosta saatu vahingonkorvaus, jollei sitä ole saatu veronalaisen tulon sijaan. (TVL 36 §.)

Tuloverolain 7 §:n mukaan puolisoilla tarkoitetaan henkilöitä, jotka ovat ennen verovuoden päättymistä solmineet avioliiton. Lakia sovelletaan myös avioliitonomaisissa olosuhteissa verovuonna yhteisessä taloudessa avioliittoa solmimatta jatkuvasti eläneisiin henkilöihin, jotka ovat aikaisemmin olleet keskenään avioliitossa tai joilla on tai on ollut yhteinen lapsi. Kun opinnäytetyössä puhutaan puolisoista tai leskestä, on kyseessä tuloverolain mukainen puoliso. Mikäli kyseessä on joku muu, esimerkiksi avopuoliso, siitä mainitaan erikseen. (TVL 7 §.)

Kaikkien muiden henkilöiden saamat korvaukset, esimerkiksi sisaret tai avopuoliso, käsitellään tuloverolain mukaan. Tuloverolain 34 - 36 §:n mukaan kuolemantapauksen perusteella maksettu korvaus on pääomatuloa, josta maksetaan 28 prosenttia veroa, riippumatta vakuutuskorvauksen määrästä. (TVL 34 – 36 §.)

Tuloverolain 34.3 §:n ja 36.1 §:n luettelossa on eroavaisuutta ottolapsen rintaperillisen osalta. Mikäli ottolapsen rintaperillinen saa vakuutuskorvauksen vakuutetun kuoleman vuoksi, käsitellään saanto TVL 36.1 § mukaan ja siten vakuutuskorvaus on tuloverolain alainen. Jos

ottolapsen rintaperillinen saa vakuutuskorvauksen vakuutetun saavutettua määrään, vakuutuskorvauksesta on veronalaista TVL 34.3 §:n mukaan vain tuotto.

3.2 Vakuutuskorvaus perintö- ja lahjaverolain mukaan

Henkivakuutuskorvaus kuuluu perintö- ja lahjaverolain piiriin, mikäli sitä ei käsitellä tuloverolain mukaisena tulona. Tuloverotus on ensisijainen, ja ellei vakuutusta voida verottaa tuloverolain perusteella, tutkitaan vakuutuskorvaus perintöverolain kannalta. Vakuutuskorvauksen verottaminen kahdessa veromuodossa ei ole mahdollista (Puronen 2008, 133).

Perintöverolain 7a §:n 1 momentin mukaan perintöveroa on suoritettava perittävän kuoleman johdosta kuolinpesälle tai edunsaajalle maksettavasta henkivakuutuksen nojalla saadusta vakuutuskorvauksesta sekä vastaavissa olosuhteissa maksetusta vakuutuskorvaukseen verrattavasta taloudellisesta tuesta, jonka valtio, kunta tai muu julkisoikeudellinen yhteisö tai eläkelaitos suorittaa. (PerVL 7a §.)

Kun vakuutuskorvaus maksetaan perintöverolain mukaan, sitä koskee perintöverolain 7a §:n mukaiset säännökset vapaaosasta (PerVL 7 a§). Tuloverolain mukaan maksettavissa vakuutuskorvauksissa vapaaosaa ei ole.

Perintöverolain 7a §:n 2 momentin mukaan vakuutuskorvaus tai sellaiseen verrattava taloudellinen tuki on perintöverosta vapaa siltä osin kun summa on enintään 35 000 euroa. Kun vakuutuskorvaus on yli 35 000 euroa, vain ylimenevä osa lisätään perintöosuuteen ja verotetaan. (PerVL 7a §.)

Vapaaosa on saajakohtainen. Jos samasta kuolemantapauksesta maksetaan saajalle useampia vakuutuskorvauksia, hän saa vapaaosan hyväkseen vain kerran. Vapaaosan saa jokainen korvauksen saaja, riippumatta siitä, saako hän sen edunsaajamääräyksen tai kuolinpesälle maksetun vakuutuskorvauksen perusteella. Lesken vapaaosa määräytyy eri säännösten mukaan. (Karhula 1998, 6 – 8.)

Jos edunsaaja on leski, verosta vapaaksi katsotaan puolet tai kuitenkin vähintään 35 000 euroa lesken saaman vakuutuskorvauksen tai taloudellisen tuen määrästä. (PerVL 7a §.)

Jos vakuutuskorvaus maksetaan kuolinpesälle, se on kuolinpesän varoja ja otetaan huomioon vainajan ja lesken välisessä osituksessa. Tällöin leski saa avio-oikeuden nojalla saamansa osuuden vakuutuskorvauksesta verovapaasti. Jos leski avio-oikeusosuuden lisäksi saa pesästä perintönä tai testamentilla vakuutuskorvausta, sitä koskee 35 000 euron vapaaosa. (Karhula 1998, 9.)

4 VAKUUTUSKORVAUSTEN KÄSITTELY PERINTÖVEROTUKSESSA

Edunsaajamääräyksestä riippuu, miten vakuutuskorvaus otetaan huomioon perintöverotuksessa. Mikäli vakuutuskorvauksessa on edunsaajamääräys, verotettava osa (vakuutuskorvaus – vapaaosa) lisätään perintöverotuksen valmistelulomakkeella kunkin saajan kohdalla PerVL 7a §:n mukaisena saantona. Mikäli edunsaajana on kuolinpesä, lisätään vakuutuskorvauksen määrä pesän varoihin ja vapaaosa huomioidaan valmistelulomakkeella saajan/saajien kohdalla valmistelulomakkeen muissa vähennyksissä.

Perintöveroa maksetaan 20 000 eurosta alkaen. (30.12.2008/1079) LIITE 1.

Perintöverotuksessa perintöosuudesta saa vähentää alaikäisyysvähennyksen, 40 000 euroa, sellainen lapsi, joka verovelvollisuuden alkaessa ei ole täyttänyt kahdeksaatoista vuotta sekä puoliso-vähennyksen, 60 000 euroa, puoliso tai henkilö, joihin sovelletaan puolisoita koskevia säännöksiä. Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että koska vakuutuskorvaus lisätään saajan perintöosuuteen, saajalla on oikeus myös perintöverotuksen vähennyksiin. (PerVL 12 §; Karhula 1998, 8.) Nämä vähennykset verotoimisto huomioi viran puolesta.

Seuraavassa esitellään esimerkkien avulla, miten eri tilanteissa vakuutuskorvaukset ja vapaaosat huomioidaan perintöverotuksessa.

4.1 Edunsaajana leski

Leskellä tarkoitetaan henkilöä, jonka kanssa vakuutuksenottaja oli avioliitossa.

Jos leski saa vakuutuskorvauksen edunsaajamääräyksen perusteella ja vakuutuskorvaus on

- alle 35 000 euroa -> vakuutuskorvaus on kokonaan verovapaata
- 35 000 – 70 000 euroa -> vakuutuskorvauksesta on verovapaata 35 000 euroa ja ylimenevä osa on perintöveron alaista
- yli 70 000 euroa -> vakuutuskorvauksesta puolet on verovapaata ja puolet perintöveron alaista. (Räbinä 2006, 27.)

Esimerkki 1.

Vakuutuskorvaus on 500 000 euroa ja edunsaaja leski. Kuolinpesässä ei ole muita osakkaita.

Vapaaosa on puolet eli 250 000 euroa. Perintöverotuksessa valmistelulomakkeella huomioidaan 250 000 euroa PerVL 7a §:n mukaisena saantona. Leski saa puoliso vähennyksen 60 000 euroa, joten verotettavaksi jää 190 000 euroa.

Kun perintöverolakiin tehtiin muutoksia 1.1.2008, nousi verotettavan perintöosuuden raja 20 000 euroon sekä puoliso vähennys 60 000 euroon, puoliso voi näin ollen saada verottomana euroa vaille 160 000. (Aikaisemman lain (26.10.2001/909) mukaan perintöveroa maksettiin 3 400 euron ylittävästä osuudesta ja puoliso vähennys oli 6 800 euroa).

Esimerkki 2.

Vakuutuskorvaus on 159 999 euroa ja edunsaajana leski. Kuolinpesässä ei ole muita osakkaita.

Vapaaosa on puolet eli 80 000 euroa. Perintöverotuksessa huomioidaan 79 999 euroa PerVL:n mukaisena saantona. Mutta koska leski saa puoliso vähennyksen 60 000 euroa ja perintö on verovapaata alle 20 000 saannosta, ei leski joudu maksamaan perintöveroa lainkaan.

Tilanne on sama, jos pesässä on sekä vakuutuskorvauksia että muita varoja, mutta osuus jää 159 999 euroon.

5.4.2000/682 KHO:2000:24

Kun puolet lesken edunsaajamääräyksen nojalla puolisonsa kuoleman johdosta saamista yhteensä 225 366 markan henkivakuutuskorvauksista eli 112 683 markkaa oli vähemmän kuin 200 000 markkaa, lesken verotettavaan perintöosuuteen lisättiin vakuutuskorvausten 200 000 markan ylittävä osa eli 25 366 markkaa.

Perintöverolaki 7a § 2 momentti

Esimerkki 3.

Tulkinta siitä, onko lesken edunsaajamääräyksellä saama vakuutuskorvaus jäämistöosituksessa avio-oikeuden alaista omaisuutta, ei ole selvä. Karhulan mukaan ”vakuutuskorvauksen jättäminen ositettavien varojen ulkopuolelle vaatisi erityisen perusteen”. Kangas argumentoi sen puolesta, että ”vakuutuskorvaus tulisi ottaa huomioon lesken varoina jäämistöosituksessa”. Räbinän kanta on että, mikäli leski on edunsaaja, leskelle maksettavaa vakuutuskorvausta ei oteta huomioon jäämistöosituksessa. Avioliittolain mukaan avio-oikeuden alaista omaisuutta on kaikki se omaisuus, jota ei ole avioehdolla, lahjakirjalla tai testamentilla määrätty avio-oikeudesta vapaaksi omaisuudeksi. (Karhula 1998, 11; Kangas 2001, 15; Räbinä 2006, 32; AL 90 §.)

Esimerkki.

Perinnönjättäjältä jää puoliso ja kaksi lasta. Vakuutuskorvaus on 400 000 euroa ja edunsaajana on leski. Perinnönjättäjän omaisuuden säästö on 300 000 euroa ja lesken säästö 200 000 euroa. Puolisoilla on avio-oikeus.

Lesken varat ovat yhteensä 600 000 euroa ja perillisten 300 000 euroa.

Koska leski on vakuutuskorvauksen saatuaan varakkaampi, hän voi jäämistöosituksessa vedota AL 103.2 §:ään eli ei luovuta tasinkoa perillisille. Tällöin osituksessa leski saa 600 000 euroa ja lapset 300 000 euroa. Toisaalta, koska lesken varallisuus suurenee vakuutuskorvauksen takia, perilliset eivät ole velvollisia antamaan tasinkoa leskelle.

Mikäli katsotaan, että vakuutuskorvaus on lesken yksityistä omaisuutta eli vakuutuskorvaus ei kuulu avio-oikeudenalaiseen omaisuuteen, ositettavat varat ovat yhteensä 500 000 euroa, josta lesken osuus on puolet, 250 000 euroa ja perillisten 250 000 euroa. Leski saa tasinkona lapsilta 50 000 euroa sekä edunsaajamääräyksellä saadun vakuutuskorvauksen 400 000 euroa.

4.2 Edunsaajana lapset

Vakuutuskorvaus jaetaan rintaperillisten kesken tasan. Kaikki saavat 35 000 euron vapaaosan hyväkseen. Mikäli rintaperillinen on alaikäinen, saa hän hyväkseen myös alaikäisyys vähennyksen 40 000 euroa.

Esimerkki 1.

Vakuutuskorvaus on 100 000 euroa. Rintaperillisiä on kaksi, A ja B, joista B alaikäinen. Kummankin perillisen osuus on 50 000 euroa. A:n perintöosuuteen lisätään PerVL 7a §:n mukaisena saantona 15 000 euroa ($50\,000 - 35\,000$) ja B:n 0 euroa ($50\,000 - 35\,000 - 40\,000$). Mikäli pesässä ei ole muita varoja, ei kumpikaan maksa perintöveroa, koska saanto on alle 20 000 euroa.

Esimerkki 2.

Vakuutuskorvaus on 160 000 euroa. Rintaperillisiä on kaksi, A ja B, joista B alaikäinen. Pesässä ei ole muita varoja. Kummankin perillisen osuus on 80 000 euroa. Vapaaosan jälkeen A:n perintöosuuteen lisätään PerVL 7a §:n mukaisena saantona 45 000 euroa ($80\,000 - 35\,000$), josta hän maksaa perintöveroa 2 000 euroa. B:n osuuteen lisätään 5 000 euroa ($80\,000 - 35\,000 - 40\,000$). Koska B:n perintöosuus on alle 20 000 euroa, ei hän maksa perintöveroa.

4.3 Edunsaajana leski ja lapset

Mikäli vakuutuskorvauksessa on edunsaajana leski ja lapset, noudatetaan puolittamisperiaatetta. Leski saa puolet ja lapset saavat puolet.

Esimerkki

Vakuutuskorvaus on 300 000 euroa. Vakuutuskorvauksen edunsaajana ovat leski ja lapset, A ja B. Pesässä ei ole muita varoja.

Lesken osuus on puolet eli 150 000. Toinen puoli jakautuu lasten kesken. Leskelle on verotonta puolet eli 75 000 euroa. PerVL 7a §:n mukaisena saantona huomioidaan 75 000 euroa. Lisäksi leski saa puoliso vähennyksen 60 000 euroa. Koska verotettava osuus jää alle 20 000 euroa, ei leski maksa perintöveroa. A:n ja B:n osuudet ovat 75 000 euroa. Vapaaosan vähentämisen jälkeen molemmilla huomioidaan 40 000 euroa (75 000 – 35 000) PerVL 7a §:n mukaisena saantona, joista he kumpikin maksavat perintöveroa 1 500 euroa.

4.4 Edunsaajana omaiset

Mikäli vakuutuksenottajan avioliitto purkautuu kuoleman johdosta, ja häneltä jää lapsia, leski saa puolet vakuutuskorvauksesta ja lapset toisen puolen. Vakuutuskorvauksen kannalta ei ole merkitystä oliko vainajalla ja leskellä molemminpuolinen tai yksipuolinen avioehtosopimus. VakSopL 50 §:n mukaan ”jos edunsaajiksi on merkitty omaiset, määräys on voimassa sen puolison osalta, kenen kanssa vakuutuksen ottaja kuollessaan oli avioliitossa sekä perintökaareissa tarkoitettujen perillisten”. (Räbinä 2006, 25.)

Esimerkki.

Vakuutuskorvaus on 400 000 euroa. Vakuutuskorvauksen edunsaajana ovat omaiset, leski ja kolme lasta.

Lesken osuus on puolet eli 200 000 euroa ja lasten puolet, 200 000 euroa.

Lesken osuudesta on puolet verotonta vapaaos säännöksen nojalla eli 100 000 euroa. PerVL 7a §:n mukaisena saantona huomioidaan 100 000 euroa. Leski saa puoliso vähennyksen 60 000 euroa. Lesken verotettavaksi osuudeksi jää 40 000 euroa, josta leski maksaa perintöveroa 1 500 euroa. Lasten osuus jaetaan kolmeen osaan eli kunkin osuus on 66 667 euroa. Vapaaosan jälkeen verotettavaan perintöosuuteen lisätään kunkin kohdalla PerVL 7a §:n mukaisena saantona 31 667 euroa (66 667 – 35 000). Perintöveroa kukin perillinen maksaa 912 euroa.

Mikäli edunsaajana on omaiset, ja omaisia ovat ainoastaan sisaret, vakuutuskorvaus verotetaan tuloverolain mukaan.

4.5 Edunsaajana kuolinpesä

Mikäli vakuutuksen edunsaajana on kuolinpesä, vakuutuskorvaus lisätään perinnönjättäjän varoihin ja jaetaan kaikkien osakkaiden kesken kuten muukin varallisuus. Kaikki kuolinpesän osakkaat saavat enintään 35 000 euron vapaaosan riippumatta siitä, olivatko he sukulaisuussuhteessa perinnönjättäjään vai eivät. Jotta vakuutuskorvaus ei tule verotetuksi kokonaan, vakuutuskorvaus jaetaan kuolinpesän osakkaiden kesken ja vähennetään kunkin saajan kohdalla valmistelulomakkeen muissa vähennyksissä.

4.5.1 Kuolinpesän osakas vain leski

Vakuutuskorvaus kuuluu yleensä avio-oikeuden alaisiin varoihin, mikäli edunsaajana on kuolinpesä. Perukirjaan vakuutuskorvaus merkitään perinnönjättäjän varoiksi. (Puronen 2008, 137.)

Esimerkki 1.

Perinnönjättäjän nettovarat ovat 600 000 euroa. Vakuutuskorvauksia säästöön sisältyy 300 000 euroa. Lesken varat ovat 60 000 euroa. Pesän säästö yhteensä on 660 000 euroa. Puolisoilla on avio-oikeus toistensa omaisuuteen.

Leski saa avio-oikeuden perusteella puolet eli 330 000 euroa. Tästä niin sanotusta tasinko-osuudestaan hän ei maksa perintöveroa. Koska leski on ainut perillinen, hänen verotettava perintöosuutensa on 330 000 euroa. Tästä hän saa vähentää 35 000 euron vapaaosan sekä puoliso vähennyksen 60 000 euroa. Perintöveroa leski maksaa 235 000 eurosta 26 250 euroa. (Karhula 1998, 9.)

Mikäli leski olisi ollut edunsaajana, paljonko hän silloin olisi maksanut perintöveroa?

Perinnönjättäjän varat ovat 300 000 euroa. Lesken varat ovat 60 000 euroa ja vakuutuskorvauksia 300 000 euroa, jossa edunsaajana on leski.

Lesken avio-oikeus osa on 180 000 euroa ($360\,000 : 2$). Vakuutuskorvauksista puolet on perintöveron alaista eli 150 000 euroa (verotonta puolet, mutta vähintään 35 000 euroa). Leskeä verotetaan 330 000 eurosta (perintöosa 180 000 + vakuutuskorvaus

150 000). Tästä hän saa vähentää puoliso vähennyksen 60 000 euroa. Perintöveroa leski maksaa 270 000 eurosta 30 800 euroa.

Voidaan todeta, että leskelle on 4 550 euroa edullisempaa saada vakuutus korvaus, jos edunsaajaksi on määrätty kuolinpesä eikä leski.

Muuttuuko tilanne, jos leski on varakkaampi ja vakuutus korvaus maksetaan edunsaajamääräyksen mukaan kuolinpesälle taikka suoraan leskelle?

Esimerkki. Edunsaaja kuolinpesä

Perinnönjättäjän varat ovat 500 000 euroa, joka sisältää 200 000 euroa vakuutus korvausta. Lesken varat ovat 600 000 euroa = yhteensä 1 100 000 euroa.

Lesken perintöosa on 500 000 euroa, johon sisältyy vakuutus korvausta 200 000 euroa. Leski saa vähentää ainoastaan 35 000 euron vapaaosan (Räbinä 2006, 28) sekä puoliso vähennyksen 60 000 euroa. Perintöveroa leski maksaa 405 000 eurosta 48 350 euroa.

Esimerkki. Edunsaaja leski

Perinnönjättäjän varat ovat 300 000 euroa ja lesken varat 600 000 euroa = 900 000 euroa. Vakuutus korvaus on 200 000 euroa.

Lesken perintöosa on 300 000 euroa sekä vakuutus korvauksesta puolet 100 000 euroa (200 000:2). Leski saa vielä vähentää puoliso vähennyksen 60 000 euroa. Leski maksaa perintöveroa 340 000 eurosta 39 900 euroa.

Kun lesken varat ovat suuremmat kuin perinnönjättäjän varat, näiden esimerkkien mukaan leski maksaa 8 450 euroa vähemmän perintöveroa, mikäli vakuutus korvauksen edunsaajana on leski.

4.5.2 Kuolinpesän osakkaina leski ja lapset

Leski saa avio-oikeuden nojalla puolet ja lapset toisen puolen.

Esimerkki. Puolisoilla on avio-oikeus.

Perinnönjättäjän varat ovat 600 000 euroa, johon sisältyy vakuutuskorvauksia 200 000 euroa. Lesken varat ovat 60 000 euroa. Lapsia jäi kaksi, A ja B.

Perinnönjättäjän varat 600 000 euroa + lesken varat 60 000 euroa = 660 000 euroa

Lesken avio-oikeus osa on 330 000 euroa ($660\,000 : 2$). Leski saa vakuutuskorvauksesta puolet ja toinen puoli menee lapsille. Koska leski saa saannon tasinkona, hän ei maksa perintöveroa lainkaan.

Lasten perintöosuuteen 330 000 euroa, kuuluu vakuutuskorvauksesta puolet eli 100 000 euroa ($200\,000 : 2$). Perintö jaetaan A:n ja B:n kesken tasan. Molemmat saavat 165 000 euroa.

Sekä A:n että B:n perintöosuudeksi merkitään perintöverotuksen valmistelulomakkeella 165 000 euroa. Koska perintöosuus sisältää vakuutuskorvauksia 100 000 euroa, vähennetään molemmilla 35 000 valmistelulomakkeen muissa vähennyksissä. Sekä A että B maksavat perintöveroa 130 000 eurosta 12 600 euroa.

Esimerkki 2. Puolisoilla on avioehto.

Mikäli puolisoilla on avio-oikeuden pois sulkeva avioehto, joka käsittää kaiken omaisuuden, on katsottu, että avio-oikeus on poissuljettu myös vakuutuskorvauksen osalta. Tällöin vakuutuskorvaus huomioidaan ainoastaan perillisillä

Perinnönjättäjän varat ovat 400 000 euroa. Lesken varoja ei huomioida. Varoihin sisältyy vakuutuskorvauksia 200 000 euroa. Pesässä on kaksi lasta, A ja B.

A:n ja B:n yhteinen perintöosa on 400 000 euroa, josta molemmat saavat puolet eli 200 000 euroa. Valmistelulomakkeelle merkitään molemmille 200 000 euroa ja vähennyksenä molemmilla muissa vähennyksissä huomioidaan 35 000 euroa. Perintöveroa kumpikin maksaa 165 000 eurosta 17 150 euroa.

4.5.3 Kuolinpesän osakkaina sisaret

Esimerkki 1

Vakuutuskorvaus on 140 000 euroa. Pesän osakkaita ovat perinnönjättäjän sisaret A ja B sekä veljet C ja D. Pesässä ei ole muita varoja.

Koska kaikki saavat vapaaosan 35 000 euroa, kukaan ei maksa perintöveroa.

Mikäli sisarukset olisi määrätty edunsaajiksi, vakuutuskorvaus olisi pääomatuloa, josta he kumpikin maksaisivat veroa 28 prosentin mukaan 9 800 euroa. Verohyöty on 39 200 euroa kun edunsaajana on kuolinpesä.

Esimerkki 2.

Vakuutuskorvaus on 60 000 euroa. Pesän varat ovat 50 000 euroa. Pesän osakkaita ovat perinnönjättäjän sisar A ja veljen poika B.

Pesän varat 50 000 + vakuutuskorvaus 60 000 on yhteensä 110 000 euroa. Sekä A että B saavat perintöosuutena 55 000 euroa. Molempien osuudesta vähennetään valmistelulomakkeella muissa vähennyksissä 30 000 euroa. Verotettavaksi osuudeksi jää 25 000 euroa. Molemmat maksavat perintöveroa II - veroluokan mukaan 1 100 euroa.

Mikäli vakuutuksen ottaja olisi määrännyt sisar A:n ja veljen pojan B edunsaajiksi, he kumpikin maksaisivat perintöveroa 25 000 eurosta ($50\,000 : 2$) II - veroluokan mukaan 1 100 euroa sekä vakuutuskorvauksesta 30 000 eurosta 28 prosentin mukaan tuloveroa 8 400 euroa.

Verohyöty on 16 800 euroa kun edunsaajaksi on merkitty kuolinpesä.

Esimerkki 3.

Vakuutuskorvaus on 70 000 euroa ja pesän varat 100 000 euroa. Pesän osakkaita ovat veljet A ja B.

Pesän varat 70 000 euroa + vakuutuskorvaus 100 000 euroa. Yhteensä 170 000 euroa. Molemmat saavat 85 000 euroa. Tästä vähennetään perintöverotuksen valmistelulomakkeella muissa vähennyksissä 35 000, joten verotettavaksi perintöosuudeksi jää 50 000 euroa. Perintöveroa kumpikin maksaa II - veroluokan mukaan 6 700 euroa.

4.6 Edunsaajana leski ja kuolinpesä

Mikäli halutaan ”maksimoida” lesken verovapaa osuus sekä avio-oikeussaanto, vakuutus-ottaja voi määrätä leskelle täysimääräisen verovapaan osuuden 35 000 euroa ja kuolinpesälle loput.

Esimerkki.

Perinnönjättäjän varat ovat 500 000 euroa ja lesken varat 200 000 euroa. Vakuutuskorvaus on 600 000 euroa, josta leski saa 35 000 euroa ja kuolinpesä 565 000 euroa. Kuolinpesässä on kolme lasta.

Perinnönjättäjän varat 500 000 euroa sekä kuolinpesän vakuutuskorvaus 565 000 euroa ovat yhteensä 1 065 000 euroa. Lesken vakuutuskorvausta ei huomioida, koska leski on edunsaaja.

Leski saa avio-oikeuden nojalla tasinkona $432\,500$ euroa (avio-osa $1\,065\,000 + 200\,000 : 2 = 632\,500 - 200\,000$) sekä vakuutuskorvauksen 35 000 euroa. Koska leski saa osuutensa tasinkona sekä vapaaosan 35 000 euroa, ei leski maksa perintöveroa.

Lapset saavat yhteensä 632 500 euroa, josta kunkin osuus 210 834 euroa ($632\,500 : 3$). Jokainen saa 35 000 euron vapaaosan, joka huomioidaan valmistelulomakkeella muissa vähennyksissä. Perintöveroa kukin lapsi maksaa 175 834 eurosta 18 554 euroa. (Räbinä 2006, 33.)

4.7 Ylivelkainen pesä ja vakuutuskorvauksia

Vakuutusottaja on voinut sijoittaa rahavaransa sijoitus- tai säästövakuutukseen. Kun vakuutettu kesken vakuutus sopimuksen kuolee, menee vakuutus korvaus hänen määräämilleen edunsaajille. Näin velkojat eivät saa varoja.

Esimerkki.

Perinnönjättäjän varat ovat 50 000 euroa ja velat 70 000 euroa. Vakuutus korvaus on 200 000 euroa. Edunsaajana ovat lapset A ja B.

Varat 50 000 euroa - velat 70 000 euroa = - 20 000 euroa. Koska kuolinpesä ei ole edunsaaja, saa perillisistä kumpikin 100 000 euroa. Molemmille lisätään perintöverotuksen valmistelulomakkeella PerVL 7a §:n mukaisena saantona 65 000 euroa (100 000 – 35 000). Perintöveroa molemmat maksavat 4 150 euroa.

4.8 Vakuutuskorvaus lesken kuoleman jälkeen

Miten tulisi huomioida vakuutuskorvaus, kun puolisoista A kuoli ensin ja leski B muutaman kuukauden kuluttua ja B:n säästövakuutus huomioitiin A:n jälkeisessä perintöverotuksessa?

Ensiksi kuolleen perukirjaan vakuutuskorvaus merkitään perinnönjättäjän varoihin, mikäli edunsaajana on kuolinpesä. Jos vakuutuskorvauksen edunsaaja on joku muu kuin kuolinpesä, riittää siitä ilmoitus perukirjassa. Mikäli leskellä on oma säästö- tai sijoitusvakuutus, se merkitään lesken varoihin.

Lesken (B) kuoltua perukirjaan merkitään lesken kuolinhetken 1) lesken omat varat, ja 2) ensiksi kuolleen puolison (A) jäämistöstä avio-oikeuden alainen omaisuus (osituksen syntymäaika = ensiksi kuolleen puolison kuolinhetki). B:n jälkeen vakuutuskorvaukset huomioidaan PerVL 7a §:n mukaan lapsilla, koska lapset ovat edunsaajia. Näin ollen vakuutuskorvausta ei merkitä perukirjaan lesken (B) varoiksi, pelkkä maininta vakuutuskorvauksesta perukirjassa riittää.

B:n perintöverotus toimitetaan laskemalla avio-osan suuruus B:n oman ja A:n jäämistöön kuuluvan avio-oikeuden alaisen omaisuuden perusteella. Tilanteessa, joissa ensiksi kuolleen puolison (A) perintöverotuksessa on ollut mukana lesken säästövakuutus, voi syntyä osittain kaksinkertainen verotustilanne. Verohallinnon ohje tämän kaltaisiin tilanteisiin on oikaista ensiksi kuolleen perintöverotusta sillä perusteella, että edunsaajamääräys toteutui ja varallisuus muuttui B:n omaisuuteen kuulumattomaksi. (Räbinä 2006, 34).

Esimerkki 1.

Ositusta ei ole tehty ennen lesken kuolemaa eikä leski ole vedonnut AL 103.2 §:n ensiksi kuolleen puolison (A) perintöverotuksessa.

Perinnönjättäjän (A) varat ovat 50 000 euroa ja lesken (B) varat ovat 60 000 euroa sekä vakuutuskorvaus 50 000 euroa. Avio-oikeuden alaiset varat ovat yhteensä 160 000 euroa. Perintöverotus toimitetaan puolittamisperiaatteen mukaan eli leski saa puolet eli 80 000 euroa ja lapset toisen puolen, 80 000 euroa. Koska leski on varakkaampi, hän joutuisi luovuttamaan tasinkoa lapsille 30 000 euroa ($80\,000 - 50\,000$) tulevassa osituksessa. Lapset maksavat perintöveroa saamastaan perintöosuudesta 40 000 eurosta 1 500 euroa.

Kun leski (B) kuolee eikä ositusta ole tehty, lesken kuolinhetken varat ovat 60 000 euroa ja ensiksi kuolleen puolison(A) varat 50 000 euroa. Koska lesken säästövakuutus on ollut mukana ensiksi kuolleen puolison (A) perintöverotusta toimitettaessa, sitä perintöverotusta oikaistaan. Vakuutuskorvaukset eivät ole B:n kuolinpesän varoja, koska edunsaajamääräys on lapsille.

Ensiksi kuolleen puolison (A) perintöverotusta oikaistaan 50 000 euroa + 60 000 euroa = 110 000 euroa, josta puolet on 55 000 euroa. Molempien lasten osuus A:n kuolinpesästä on 27 500 euroa ($55\,000 : 2$), josta vero on 625 euroa. Koska he ovat maksaneet perintöveroa 40 000 eurosta, heille molemmille palautetaan 875 euroa. Lesken (B) perintöverotus toimitetaan puolesta eli 55 000 eurosta. Molemmat lapset maksavat perintöveroa myös B:n jälkeen 625 euroa.

Mikäli ensiksi kuolleen puolison perintöverotusta ei oikaista, perintöveroa maksetaan 25 000 eurosta kahteen kertaan. Koska vakuutuskorvaus menee lapsille, sitä ei huomioida, eikä myöskään lisätä lasten perintöosuuteen, koska vakuutuskorvaus on alle 35 000 euroa.

Esimerkki 2.

Leski on vedonnut AL 103.2 §:ään ensiksi kuolleen puolison perintöverotusta toimitettaessa ja ositus on suoritettu ennen lesken kuolemaa.

Perinnönjättäjän (A) varat ovat 50 000 euroa ja lesken (B) varat 60 000 euroa Leskellä on oma säästövakuutus 50 000 euroa. Säästövakuutuksen edunsaajana ovat lapset G ja H.

Koska leski ei luovuta tasinkoa, perintöverotus toimitetaan ainoastaan perinnönjättäjän (A) varojen osalta eli 50 000 eurosta. G:n ja H:n perintöosuus 25 000 euroa, josta he maksavat perintöveroa 450 euroa.

Kun leski (B) kuolee, perunkirjaan merkitään ainoastaan hänen kuolinhetken varansa sekä maininta vakuutuskorvauksesta. Vakuutuskorvausta ei enää huomioida lesken varoina, koska edunsaajina ovat lapset. Lesken varat kuolinhetkellä ovat 60 000 euroa. Molemmat lapset saavat 30 000 euroa, josta he maksavat perintöveroa 800 euroa. Vakuutuskorvausta ei lisätä perintöosuuteen, koska määrä on alle 35 000 euroa.

Miten verotus pitää toimittaa silloin, jos kuolinpesissä on eri perilliset ja vakuutuskorvaus on ollut lesken varoissa? Onko ensiksi kuolleen puolison perilliset saaneet ennakkoperintöä vai onko kyseessä ehkä muu vastikeoikeus? Oikeuskäytäntöä ei ole, joten verohallinnon ohjauksessaan ei ole annettu varmaa vastausta siitä miten pitää menetellä tämän kaltaisissa tapauksissa.

5 LAINATURVAVAKUUTUS PERINTÖVEROTUKSESSA

Kansantaloudessa eletään tällä hetkellä epävakaita aikoja. Yritykset lomauttavat henkilöstöä tai supistavat toimintaansa. Asuntolainan ottajat joutuvat miettimään jo lainaa harkitessaan, miten he selviävät lainan maksuista, jos omalle kohdalle osuu työttömyys, työkyvyttömyys tai pahimmassa tapauksessa puoliso kuolee. Kaikki pankkiryhmittymät tarjoavat lainaturvavakuutusta juuri sen varalle, jos jotakin ikävää sattuu ja lainan takaisinmaksussa tulee ongelmia.

Lainaturvan edellytys on, että vakuutuksen ottaja on terve ja 18 – 59-vuotias, on työssä tai harjoittaa yritystoimintaa. Lainaturva on voimassa koko vakuutusajan. Lainaturvan voi ottaa suppeana tai laajana. Mikäli laina maksetaan suunniteltua aikaisemmin pois, myös lainaturvavakuutus lakkaa. Työttömyyden tai työkyvyttömyyden sattuessa, lainaturvavakuutus maksaa päivä- ja kuukausikorvauksia. Vakavasta sairaudesta, tapaturmaisesta pysyvästä haitasta ja kuolemasta korvataan jäljellä oleva lainan määrä. (Op-Pohjola 2009.)

Genworth Financialin pitkäaikaisen luoton takaisinmaksuturvan vakuutusehtojen tarkoitemääräyksessä todetaan ”edunsaajamääräykseen liittyy tarkoitemääräys, jonka mukaan kuolemantapauskorvaus on käytettävä luoton pääoman ja lainakorkojen suoritukseksi” (GE Financial 2000, 2).

Kuolemantapauskorvausten käsittelyssä perintöverotuksessa on ollut epäyhtenäinen käytäntö. Eroja on ollut velkojen käsittelyssä. Onko lainaturvalla korvattava velka kuolinpesän velkaa vai ei? Eroja on ollut myös vakuutuskorvausten osalta siinä, että huomioidaanko vakuutuskorvaus kokonaan edunsaajilla vai vain ylimenevä osuus velasta, joka on jäänyt kun velka on maksettu pois.

Tilanne on johtunut useasta seikasta. Kun oikeuskäytäntöä ei ole ollut, ja eri hallinto-oikeudet antoivat toisistaan poikkeavia ratkaisuja, Verohallinto ei ole voinut antaa yhtenäistä ohjetta lainaturvavakuutusten käsittelyyn. Niinpä tulkinta on pääasiassa jäänyt verotoimistoihin perintöverotusta toimittaville virkailijoille. KHO:n päätös ratkaisi osittain ongelmat, joita on ollut, mutta joitakin jäi. Miten perintöverotuksessa huomioidaan kuolinpesälle tai muulle kuin lähiomaiselle maksettu vakuutuskorvaus? KHO:n ratkaisussa edunsaajana oli omaiset.

21.11.2007/2993 KHO:2007:82

Koska pankille pantatun vakuutuksen nojalla suoritettu kuolemantapauskorvaus, joka oli käytetty vakuutusopimuksessa mainitun luoton maksamattoman pääoman suorituksiksi, ei kuulunut kuolinpesään, ei myöskään luottoa, joka oli maksettu pankille kuolemantapauskorvauksella eli kuolinpesään kuulumattomilla varoilla, voitu ottaa huomioon perinnönjättäjän velkana.

Perintö- ja lahjaverolaki 9 §

Vakuutusopimuslaki 47 §.

Tapauksessa A:lla oli lainaturvavakuutus ensiasunnon luotolle. Edunsaajina olivat omaiset, X ja Y. Lainaturvan tarkoitemääräyksen mukaan kuolemantapauskorvaus on käytettävä luoton maksamiseksi. A kuoli 13.1.2004. Kuolinhetkellä lainaa oli jäljellä 50 268,80 euroa.

Verotoimiston toimittaessa perintöverotusta ensimmäistä kertaa, jäämistöstä ei mennyt perintöveroa. Laina oli pesän veloissa. Verotoimisto oikaisi perintöverotusta verovelvollisen vahingoksi ja poisti lainan 50 268,80 euroa pesän veloista.

X ja Y vaativat oikaisulautakunnalta verotuksen oikaisemista siten, että laina tuli ottaa huomioon pesän velkana. *Oikaisulautakunta* hylkäsi heidän valituksensa. Perusteluina oikaisulautakunta totesi, että koska edunsaajana olivat omaiset, ei korvausta lueta kuolinpesän varoihin, eikä lainaa voida siten huomioida pesän velkana.

X ja Y valittivat hallinto-oikeuteen, joka hyväksyi heidän valituksensa. *Hallinto-oikeus* katsoi, että koska laina on ollut olemassa kuolinhetkellä, se kuuluu pesän velkoihin. Hallinto-oikeuden mielestä sillä seikalla miten, milloin tai kenen toimesta laina on maksettu, ei ole merkitystä perinnönjättäjän perintöverotusta toimitettaessa.

Veroasiamies pyysi valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta ja vaati, että hallinto-oikeuden päätös kumotaan ja verotuksen oikaisulautakunnan päätös saatetaan voimaan.

Korkein hallinto-oikeus antoi ratkaisun, jolla se kumosi hallinto-oikeuden päätöksen ja saattoi voimaan oikaisulautakunnan päätöksen. Ratkaisussaan korkein hallinto-oikeus totesi, että koska kuolemantapauskorvaus on käytetty lainan takaisinmaksuun, ei korvaus kuulu kuolinpesään. Tämän vuoksi lainaa ei voitu ottaa huomioon kuolinpesän velkana.

Ratkaisun käsittely eri oikeusasteissa osoittaa, että tulkinta siitä, miten lainaturvavakuutuksen perusteella maksettu korvaus tulee käsitellä perintöverotuksessa, ei ole aivan yksiselitteinen.

Verohallinnon ohje virkailijoille sekä vakuutusyhtiöille on tilanteissa, joissa lainaturvavakuutuksen edunsaajana on muu kuin kuolinpesä, kuolintapauskorvausta ei lisätä perinnönjättäjän varoihin, mutta myöskään velkaa ei vähennetä perinnönjättäjän velkana. Mikäli lainaturvalla maksettua velkaa jää, ylimenevä velka huomioidaan perinnönjättäjän velkana.

Esimerkki.

B:llä oli lainaturvavakuutus, jossa edunsaajana oli poika H.

Kuolinhetkellä B:n velan määrä oli 100 000 euroa. Kuolemantapauskorvauksen määrä oli 150 000 euroa, jolla velka maksettiin pois. Ylimenevä osa 50 000 euroa maksettiin pojalle. Kuolintapauskorvausta ei huomioida perintöverotuksessa, mutta myöskään velkaa ei vähennetä B:n velkana. Pojan perintöosuuteen lisätään valmistelulomakkeella PerVL 7a §:n mukaisena saantona 15 000 euroa (50 000 – 35 000).

Mikäli velan määrä on 150 000 euroa ja vakuutuskorvauksen 100 000 euroa, perinnönjättäjän velkojen määräksi korjataan 50 000 euroa eli se osa velasta, joka jää jäljelle, kun velkaa ”lyhennetään” vakuutuskorvauksella. Koska H ei saa vakuutuskorvausta, sitä ei oteta huomioon perintöverotuksessa.

Mikäli lainaturvavakuutuksessa edunsaajana on kuolinpesä, kuolintapauskorvaus lisätään perinnönjättäjän varoihin ja velan saa vähentää vainajan velkana perintöverotuksessa. Kuolintapauskorvaus ja velka ”kuittaavat toisensa”. Vapaaosan osalta menetellään samalla tavalla. Vapaaosa myönnetään ainoastaan velkamäärän ylittävältä osalta kuolinpesälle maksettavasta vakuutuskorvauksesta, joka täytyy ottaa huomioon kuolinpesän varoissa.

Esimerkki.

A:lla oli lainaturvavakuutus, jossa edunsaajana oli kuolinpesä. Kuolinpesän osakkaina on kaksi lasta, D ja E. Velan määrä oli kuolinhetkellä 100 000 euroa. Kuolintapauskorvaus on 150 000 euroa. Koska edunsaajana on kuolinpesä, lisätään perinnönjättä-

jän varoihin 150 000 euroa. Velka saa olla vähennyksissä. ”Kuolintapauskorvaus ja velka kuittaavat toisensa”. Vakuutuskorvauksen ylimenevä osuus 50 000 euroa sisältyy perintöosuuteen. Ettei vakuutuskorvaus tule verotetuksi, perinnönsaajien kohdalla valmistelulomakkeen muissa vähennyksissä vähennetään 25 000 euroa.

Mikäli lainaturvavakuutuksessa edunsaajana on muu kuin lähiomainen, kuolemantapauskorvaus on TVL:n mukaista pääomatuloa. Tällöin pääomatuloa on ainoastaan kuolemantapauskorvauksen se osa, joka ylittää korvauksella maksetun velan. Perintöverotuksessa perinnönjättäjän velkana saa vähentää ainoastaan vakuutuskorvauksella maksetun velan ylimenevän osan. Verokohtelu on siten samankaltaista, oli korvauksen edunsaaja omaiset, kuolinpesä tai muu kuin lähiomainen.

Esimerkki 1.

B:llä oli lainaturvavakuutus, jossa edunsaajana oli veli K. Velan määrä B:n kuolinhetkellä oli 100 000 euroa. Kuolintapauskorvauksen määrä oli 150 000 euroa.

Velka maksettiin pois vakuutuskorvauksella. Koska K on veli, jäljelle jäävästä vakuutuskorvauksesta hän maksoi veroa 28 prosentin mukaan. (Räbinä 2008a, 508.)

Esimerkki 2.

A:lla oli lainaturvavakuutus, jossa edunsaajana oli omaiset. Kuolinpesässä oli osakkaana ainoa veli F. (Todellinen tilanne.)

Velkaa oli kuolinhetkellä jäljellä 5 478,48 euroa. Lainaturvavakuutuksen kuolemantapauskorvaus oli lainan määrä eli 5 478,48 euroa. Pankki vaati luoton takaisinmaksua vakuutuskorvauksella. Koska veli ei ole TVL 36 §:n mukainen lähiomainen, vakuutusyhtiö peri maksamastaan korvauksesta veroa 28 prosenttia. Veljelle maksettiin 3 944,50 euroa. Vakuutuskorvaus ei kattanut koko lainan määrää, vaan veli joutui maksamaan omista varoistaan veron osuuden 1 533,97 euroa. Tämän 1 533,97 euroa saa vähentää kuolinpesän velkana. Tässä tapauksessa ei toimittu kuten esimerkki yksi osoittaa, vaan vakuutuskorvauksesta ensin perittiin vero, ja sitten vasta maksettiin edunsaajalle. Näin veljelle jäi maksettavaksi omista varoistaan suoritetun ennakonpidätyksen määrä velkaa.

6 LAHJANA SAATU VAKUUTUSKORVAUS

Perintöveroa toimitettaessa pesän varoihin lisätään lahja, joka perintökaaren mukaan on otettava huomioon perinnönjaossa, esimerkiksi ennakkoperintö, ja muu lahja, jonka perillinen on saanut kolmen viimeisen vuoden kuluessa perinnönjättäjältä ja jota ei ole säädetty verovapaaksi. (PerVL 16 §.)

6.1 Lahjan käsite

Siviilioikeudessa lahjan tunnusmerkkeinä on pidetty seuraavia:

1) varallisuutta siirtyy vastikkeetta henkilöltä toiselle 2) antajan varallisuus vähenee ja saajan varallisuus lisääntyy 3) luovutustoimi on vapaaehtoinen sekä 4) luovutukseen sisältyy lahjoitustahto (Ossa 2009, 53).

Vero-oikeudessa lahjan tunnusmerkit ovat hieman suppeammat. Esimerkiksi lahjanluonteisesta kaupasta joutuu maksamaan lahjaveron, mutta siviilioikeuden puolella ei ole kysymys lahjasta. Toisaalta mikäli työnantaja antaa työntekijälle merkkipäivälahjan, kysymys on siviilioikeuden puolella lahjasta, mutta ei lahjaverotuksellisesti. Useimmissa tapauksissa siviilioikeudellinen ja lahjaverotuksen alainen lahja ovat kuitenkin samanlaisia. (Puronen 2008, 30.)

Perintö- ja lahjaverolaissa ei ole erikseen määritelty mikä on lahja. Laissa määritellään milloin lahjaveroa on suoritettava, kun omaisuutta siirtyy lahjana toiselle: 1) jos lahjanantaja tai lahjansaaja asui lahjoitushetkellä Suomessa; sekä 2) Suomessa olevasta kiinteästä omaisuudesta sekä sellaisen yhtiön osakkeista tai osuuksista, jonka varoista enemmän kuin 50 prosenttia muodostuu Suomessa olevasta kiinteästä omaisuudesta. Myös edellä mainittu lahjanluonteinen kauppa on lahja lain mukaan. (PerVL 18 §.)

Perintö- ja lahjaverolaissa määritellään myös milloin lahjaveroa ei ole suoritettava. Lahjaveroa ei suoriteta tavanomaisesta koti-irtaimistosta siltä osin kuin lahjan arvo ei ole 4 000 euroa suurempi, koulutukseen tai kasvatukseen annetusta sellaisesta rahasuorituksesta, jota ei ole voinut käyttää muihin kuin edellä mainittuihin tarkoituksiin. Muusta lahjasta, jonka arvo on 4 000 euroa pienempi, mutta mikäli lahjansaaja on saanut kolmen vuoden kuluessa samalta

lahjanantajalta useampia lahjoja, ne lasketaan yhteen ja jos määrä ei nouse mainittuun 4 000 euroon, lahjaveroa ei määrätä. (PerVL 19 a§.)

Lahjaveroa maksetaan 4 000 eurosta alkaen. (3012.2008/1079) LIITE 2.

Lahjaverovelvollisuus syntyy kun lahjan saaja on saanut lahjan haltuunsa. Lahjaveroilmoitus annetaan kolmen kuukauden kuluessa lahjansaantopäivästä, lahjanantajan kotikunnan verovirastolle. Lahjaveroilmoitusta ei tarvitse antaa alle 4 000 euron lahjoista, ellei sitä erikseen vaadita. (PerVL 23 §, 27 § ja 30 §.)

Esimerkki. Lahjan kumulointi.

Liisa on saanut 1.11.2006 äidiltään 3 300 euron rahalahjan. Lahjaveroa ei ole mennyt, koska lahjanarvo alle 3 400 euroa (Laki 26.10.2001/909). Liisa saa 1.9.2009 äidiltään 6 000 euron kiinteistölahjan. Koska lahjojen antamisen välillä on alle kolme vuotta, lahjat lasketaan yhteen (kumuloidaan). Liisa maksaa lahjaveroa 9 300 eurosta 471 euroa. Mikäli Liisan 1.11.2006 saama lahja olisi ollut suurempi kuin 3 400 euroa ja hän olisi joutunut maksamaan lahjaveroa, vero vähennettäisiin määrättäessä veroa 1.9.2009 saadusta lahjasta.

6.2 Vakuutuslahja

Vakuutuslahja on edunsaajamääräyksen nojalla vastikkeetta saatu vakuutuskorvaus. Korvaus on verovapaa siltä osin kuin niiden yhteismäärä kolmen vuoden aikana on enintään 8 500 euroa. Mikäli korvaus verotetaan tuloverolain mukaan, sitä ei katsota lahjaksi. (PerVL 18a §.)

Lahjaverovelvollisuus alkaa kun vakuutustapahtuma sattuu. Lahjaverovelvollisuus ei synny pelkän edunsaajamääräyksen perusteella. (Ossa 2009, 65.)

Vapaaosa on saajakohtainen. Saajakohtaisuus tarkoittaa sitä, että mikäli lapsi saa molemmilta vanhemmiltaan vakuutuskorvauksen, lahjaa koskee vain yksi vapaaosa. (Ossa 2009, 64.)

Esimerkki.

Kalle saa 1.5.2009 isältään 9 500 euron vakuutuslahjan ja 1.7.2009 äidiltään 8 600 euron vakuutuslahjan. Isältä saadusta vakuutuslahjasta Kalle ei maksa veroa, koska lahjan arvo jää alle 4 000 euroa (9 500 – 8 500). Äidiltään saamasta vakuutuslahjasta 8 600 euroa, Kalle maksaa veroa 422 euroa, koska vapaaosa on jo käytetty.

6.3 Vakuutuslahja perintöverotuksessa

Perintöverolain mukaan perintöverotusta toimitettaessa pesän varoihin on lisättävä alle kolmen vuoden sisällä annetut lahjat, joita ei ole verovapaaksi säädetty. (PerVL 19 §.)

Lainkohdan mukaan perinnönjättäjän antama vakuutuslahja, mikäli lahjan antamisen ja kuoleman välillä on alle kolme vuotta, täytyy lisätä pesän varoihin. Vakuutuslahjahan voi olla myös ennakkoperintö, joka lisätään aina pesän varoihin, oli lahjoituksen ja kuoleman välinen aika kuinka pitkä tahansa.

Täytyykö vapaaosa 8 500 euroa ottaa huomioon, kun vakuutuskorvaus lisätään pesän varoihin? Verohallinnon sisäisen ohjeen mukaan perintöverotuksessa huomioidaan ainoastaan 8 500 euron ylittävä osa. Muuten menetetään vapaaosa. Käsittely on erilainen kuin jos 8 500 euroa olisi annettu normaalina rahalahjana. Silloin se lisättäisiin kokonaan pesän varoihin. Erilaiselle käsittelylle on mainittu perusteluina, että koska perintö- ja lahjaverotuksessa on alarajat, täytyy myös vakuutuslahjalla olla. Mikäli vakuutuslahjasta on maksettu lahjaveroa, se vähennetään perintöveron määrästä. Koska vakuutuslahja lisätään lahjana, sitä ei koske 35 000 euron vapaaosa. (Räbinä 2006, 40.)

Esimerkki.

Perinnönjättäjän varat ovat 30 000 euroa. Perinnönjättäjältä jäi yksi lapsi, A. Perinnönjättäjä on antanut vuosi ennen kuolemaansa 10 000 euron vakuutuslahjan.

A:ta verotetaan $30\,000 + 10\,000 - 8\,500 = 31\,500$ euroa, josta A maksaa perintöveroa 905 euroa.

7 VAKUUTUSKORVAUKSESTA LUOPUMINEN

Vakuutuskorvauksesta luopuminen on samankaltainen oikeustoimi kuin testamentista luopuminen. Vakuutuskorvauksen sekä testamentin edunsaajamääräyksessä on kysymys perinnönjättäjän yksipuolisesta tahdonilmaisusta. On katsottu, että edunsaajamääräyksellä saatu vakuutuskorvaus voidaan ottaa vastaan, mutta luopua perintönä tai testamentilla tulleesta omaisuudesta, tai toisinpäin. Osittaista perinnöstä luopumista ei ole verotuskäytännössä hyväksytty, mutta testamentista osittain luopuminen on sallittu. (Karhula 1998, 12.)

Mikäli edunsaaja ryhtyy omaisuuteen eli määrää kenelle korvaus menee hänen sijastaan, katsotaan, että hän on ryhtynyt perintöön. Tällöin vakuutuskorvaus verotetaan hänellä PerVL 7a §:n mukaisena saantona, ja vakuutuskorvauksen lopulliset saajat maksavat lahjaveron. He eivät saa vapaaosaa hyväkseen. (Karhula 1998, 12.)

Mikäli edunsaaja luopuu vakuutuskorvauksesta määräämättä, kenelle korvaus menee, verotetaan vakuutuskorvauksen lopullisia saajia PerVL 7a §:n mukaisena saantona. Tällöin he saavat 35 000 euron vapaaosan hyväkseen. (Puronen 2008, 95 - 97.) Lesken ei yleensä kannata luopua vakuutuskorvauksesta, koska hänen vapaaosansa on puolet tai vähintään 35 000 euroa. Luopuminen merkitsisi usein vapaaosan pienentymisen.

Kenelle vakuutuskorvaus menee jos siitä luovutaan?

Mikäli vakuutuskorvaus maksetaan kuolinpesälle, siitä ei voi luopua, koska kuolinpesälle maksettu vakuutuskorvaus on kuolinpesän jäämistöön kuuluvaa varallisuutta, ja perinnöstä ei voi luopua osittain. (Räbinä 2008b, 15.)

Ensisijaisena tulkinnassa huomioidaan vakuutuksenottajan tahto, edunsaajamääräyksen sisältö sekä toissijaismääräykset ja niiden tulkinta. Toissijaisesti toimitaan kuin edunsaaja olisi kuollut. Sijaan tulijoita voivat olla; luopujan sijaan tulevat edunsaajat, luopujan rinnalla olevat muut edunsaajat tai vakuutuksenottajan kuolinpesä. (Räbinä 2008b, 17.)

21.11.2007/2969 KHO:2007:81

Edunsaajana oli perintö- ja lahjaverolain 7 a §:ää sovellettaessa pidettävä sitä henkilöä, joka tosiasiallisesti sai vakuutuskorvauksen. Näin ollen vakuutuskorvauksesta luopuneen sijaan tulleella lapsella oli oikeus 35 000 euron verovapaaseen osaan vakuutuskorvauksesta.

Perintö- ja lahjaverolaki 7 a§

Tapauksessa X oli kuollut vuonna 2005, ja häneltä oli jäänyt kaksi tytärtä. X:llä oli henkivakuutus, jossa edunsaajana omaiset. Tyttäristä toinen, A, luopui vakuutuskorvauksesta kolmen lapsensa hyväksi. Vakuutuskorvauksen määrä oli 253 216,22 euroa, josta A:n osuus 126 608,10 euroa. Veroviraston toimittamassa perintöverotuksessa vakuutuskorvaus jaettiin A:n kolmen lapsen kesken eli kunkin osuus oli 42 202,70 euroa. Kukin lapsi sai osakseen vapaaosan 35 000 euroa.

Verotuksen oikaisulautakunta hylkäsi veroasiamiehen oikaisuvaatimuksen, jossa veroasiamies vaati, ettei A:n lapsien perintöosuudesta vähennetä verovapaata osaa. Perusteluissaan veroasiamies lausui, että A:n luopuminen osuudestaan vakuutuskorvaukseen ei tee hänen kolmesta lapsestaan PerVL:n 7 a §:ssä tarkoitettuja edunsaajia. Oikaisulautakunta totesi päätöksessään mm. että, X:n lähimpiä omaisia ja siten vakuutuksessa tarkoitettuja edunsaajia ovat perinnönjättäjän kuolinhetkellä olleet hänen kaksi lastaan. Vakuutuksen edunsaajalla on lain mukaan oikeus 35 000 euron vapaaosaan. Tästä ei oikaisulautakunnan mielestä ollut epäselvää. Sen sijaan lainsäädännön tulkinnassa oli epäselvyyttä vapaaosan määrän suhteen. Ensiksikin, voitiinko katsoa että, A:n luopuminen vakuutuskorvauksesta ei tekisi hänen lapsistaan PerVL:n 7 a §:ssä tarkoitettuja edunsaajia. Tällöin kukaan heistä ei saisi 35 000 euron vapaaosaa hyväkseen. Tämä tulkinta perustui ajatukseen, että vapaaosaan oikeutettujen edunsaajien piiri määräytyy kuolinhetken mukaan. Toinen tulkintavaihtoehto oli, että kukin luopumisen jälkeinen edunsaaja saa hyväkseen vapaaosan. Tätä tulkintaa oikaisulautakunta piti oikeana jo lain sanamuodon nojalla sekä sitä että, verovapaaosa on saajakohtainen. Oikaisulautakunnan mukaan edunsaajana oli pidettävä sitä henkilöä, joka todellisuudessa sai vakuutuskorvauksen.

Veroasiamies uudisti vaatimuksensa hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeus hyväksyi veroasiamiehen valituksen ja kumosi oikaisulautakunnan päätöksen sekä toimitetut verotukset ja palautti asian verovirastolle uudelleen käsiteltäväksi. Hallinto-oikeuden mielestä kuolinhetkellä vakuutuksessa tarkoitettuja edunsaajia olivat perinnönjättäjän kaksi tyttäretä eikä A:n luopuminen vakuutuskorvauksesta tee hänen lapsistaan PerVL 7a §:ssä tarkoitettuja edunsaajia.

Korkein hallinto-oikeus hyväksyi A:n lasten valituksen. Perusteluissaan korkein hallinto-oikeus lausui että, koska A luopui vakuutuskorvauksesta, ovat edunsaajiksi tulleet hänen lapsensa. PerVL 7a §:n mukaan vakuutuskorvaus on perintöverosta vapaa siltä osin kuin kunkin edunsaajan vakuutuskorvaus on enintään 35 000 euroa. Edunsaajana on lakia sovellettaessa pidettävä sitä henkilöä, joka tosiasiallisesti saa vakuutuskorvauksen. Kullakin A:n lapsella oli siten oikeus 35 000 euron vapaaosaan.

Tapauksessa edunsaajina olivat omaiset ja yksi lapsista luopui vakuutuskorvauksesta. Vakuutuskorvaus maksettiin luopujan lapsille. Kun kyseessä oli tehokas luopuminen, vapaaosamönistui. Vaikka luopuja olisi määrännyt kenelle korvaus menee, lopputulos olisi ollut sama.

Voidaan todeta tässä, kuten myös edellä käsitellyssä lainaturvasta annetussa ratkaisussakin että, lain tulkinta ei ole ollut selvää. KHO:n antamien ratkaisujen johdosta ja verohallinnon perintöverotusta toimittaville virkailijoille annetun ohjeistuksen perusteella voidaan odottaa, että perintöverotus on yhtenäisempää kuin ennen annettuja ratkaisuja.

Seuraavissa esimerkeissä saajat ovat tuloverolain 36 §:ssä mainittuja sukulaisia, ja siten saannot ovat perintöveronalaisia.

Esimerkki 1.

Vakuutuskorvauksen edunsaajana on Aapo, toissijaiset edunsaajat ovat Bertta ja Kalle sekä kolmassijaiset edunsaajat Taneli, Vappu, Matti ja Liisa.

Mikäli Aapo luopuu tehokkaasti vakuutuskorvauksesta, vakuutusmaksu maksetaan Bertalle ja Kallelle puoliksi. Koska he saavat vakuutuskorvauksen edunsaajina, heitä koskee 35 000 euron vapaaosa.

Esimerkki 2.

Vakuutuskorvauksessa on yksi nimetty edunsaaja, Aapo. Muita määräyksiä ei ole.

Mikäli Aapo luopuu tehokkaasti vakuutuskorvauksesta, vakuutuskorvaus menee kuolinpesälle. Vakuutuskorvaus on silloin kuolinpesän varallisuutta. Kaikki kuolinpesän osakkaat saavat 35 000 euron vapaaosan. Voidaan huomata, että tässä tilanteessa vakuutuskorvauksesta luopuminen poikkeaa testamenttioikeudesta, jonka mukaan luopujan osuus menee hänen rintaperillisilleen. Perintökaaren mukaan omaisuus menee sille, joka omaisuuden saisi, jos testamenttia ei olisi. (PK 11:6.)

Esimerkki 3.

Edunsaajina ovat Aapo, Bertta ja Cecilia.

Vakuutuslain 49.1 §:n mukaan edunsaajamääräys raukeaa, mikäli joku nimeltä mainittu edunsaaja kuolee ennen vakuutustapahtumaa. Muiden osalta edunsaajamääräys jää voimaan.

Jos Aapo kuolee, vakuutuskorvaus maksetaan Bertalle ja Cecilialle. Mikäli Aapo luopuu tehokkaasti vakuutuskorvauksesta, vakuutuskorvaus maksetaan Bertalle ja Cecilialle. Lopputulos on aivan sama. Molemmat saavat vakuutuskorvauksen edunsaajina, joten he saavat 35 000 euron vapaaosa. Toisaalta yksi vapaaosa menetetään, koska Aapo luopui osuudestaan.

Esimerkki 4.

Vakuutuskorvauksessa useita edunsaajia ja korvaus on määrätty edunsaajittain euromääräisenä tai murto-osina. Kun edunsaaja luopuu osuudestaan, menee hänen osuutensa kuolinpesään. Vakuutuksenottajan tahto on ollut, että edunsaaja saa vain tietyn osan tai määrän.

Edunsaajina ovat Aapo 35 000 euroa, Matti 50 000 euroa ja Kalle loput.

Jos Aapo luopuu vakuutuskorvauksesta, 35 000 euroa maksetaan kuolinpesälle. Vapaaosa lasketaan perilliskohtaisesti.

Seuraavassa esimerkissä kyseessä muu kuin tuloverolain 36 § :n mukainen henkilö.

Esimerkki.

Jyrki kuolee. Hänen sisarensa Liisa on vakuutuskorvauksen edunsaaja. Vakuutuskorvauksen määrä 40 000 euroa. Sisaren saama vakuutuskorvaus verotetaan tuloverolain mukaan pääomatulona. Mutta, entä jos sisar luopuu vakuutuskorvauksesta ja hän on ainut perillinen? Vakuutuskorvaus maksetaan kuolinpesälle ja Liisa saa vapaaosan 35 000 euroa hyväkseen. Liisa ei maksa saannostaan perintöveroa lainkaan.

Mikäli Liisa ei luovu vakuutuskorvauksesta hän maksaa veroa 40 000 eurosta 28 prosentin mukaan 11 200 euroa. Täytyykö tässä tapauksessa ajatella, että kyseessä on veronkierto ja soveltaa PerVL:n 33a §:ää ja verottaa vakuutuskorvaus tuloverolain mukaan? Mikäli lain sanamuotoa noudatetaan, Liisaa tulisi verottaa 40 000 eurosta tuloverolain mukaan. Luopuminen on tehty nimenomaan sen vuoksi, ettei veroa tarvitse maksaa. Koska oikeuskäytäntöä ei juuri ole, eikä verohallinnon ohjauksessakaan ole tähän tulkintaan annettu selkeää vastausta, on jokainen esille tuleva tapaus tutkittava erikseen ja tarvittaessa annettava tiedoksi veroasiamiehelle. Näin saadaan oikeuskäytäntöä, jota voidaan käyttää sekä asiakasohjauksessa että perintöverotuksessa.

8 POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli osoittaa esimerkkien avulla, kuinka vakuutuskorvaus huomioidaan perintöverotuksessa eri edunsaajamääräysten mukaan ja mikä merkitys eri edunsaajamääräyksillä voi olla. Työssä esitettiin myös kuinka lainaturvavakuutukset ja vakuutuslahjat huomioidaan perintöverotuksessa. Esimerkit oli tehty voimassa olevan lainsäädännön, verotuskäytännön ja korkeimman hallinto-oikeuden antamien ratkaisujen pohjalta. Esimerkit olivat keksittyjä yhtä esimerkkitapausta sekä KHO:n päätöksiä lukuun ottamatta.

Työstä ilmeni, miten hyvät avioliittolain, perintökaaren ja perintöverotuksen suomat edut leskellä on. Leski saa avioliittolain nojalla puolet perinnönjättäjän omaisuudesta. Leskellä on oikeus olla luovuttamatta tasinkoa vainajan perillisille, mikäli leski on varakkaampi, tai hän voi pitää jakamattomana puolisoiden yhteisen kodin. Perintöverotuksessa leski saa lisäksi puoliso vähennyksen.

Työstä ilmeni myös, miten etukäteen edunsaajamääräystä pohtimalla sekä päivittämällä sitä, voi saada merkittävän veroedun. Työ osoitti myös, kuinka tärkeää on osituksen tekeminen lesken ja kuolinpesän välillä. Tätä tietoa virkailijat voivat antaa asiakkailleen.

Työ osoitti, ettei pientä, alle 8 500 euron rahalahjaa kannata antaa rahana vaan vakuutuslahjana. Rahalahjasta menee lahjavero, mutta vakuutuslahjasta ei. Työ osoitti myös eron siinä, miten vakuutuslahja ja rahalahja huomioidaan perintöverotuksessa. Verotus ei saisi olla erilaista kun kyseessä on perintöverotuksessa huomioitava lahja.

Opinnäytetyössä ilmeni myös veronkierron mahdollisuus silloin, jos vakuutuskorvauksen saajana on sisar tai veli ja hän luopuu perinnöstä, ollen samalla ainut perillinen. Luopumisen seurauksena vakuutuskorvaus menee kuolinpesään ja perillinen saa hyväkseen vapaaosan. Toisaalta KHO:n päätös antaa mahdollisuuden ”monistaa” vapaaosa. Verotus ei saa olla erilaista silloin, jos perinnönjättäjän sisar luopuu kuolinpesän hyväksi tai perinnönjättäjän lapsi luopuu oman lapsensa hyväksi. Molemmissahan on aivan selvää että, luopuminen tehdään veron välttämiseksi.

Työn tarkoituksena oli myös koota olemassa olevaa teorian tietoa yhteen ja helpottaa perintöverotusta tekevien tietojen etsimistä useista eri lähteistä. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisut ovat antaneet perintöverotusta tekeville yhtenäisen menettelytavan

Suomessa toimivat sivuliikkeet toimilupansa ja mahdollisten muiden toimintaansa koskevien rajoitusten puitteissa. (HE 158/ vakuutuskorvausten käsittelyyn perintöverotuksessa. Työstä ilmeni myös kuinka tärkeää on saattaa erilaisia tulkintaongelmia veroasiamiehen tietoon, jotta hän voi valittaa asiasta ylempiin oikeusasteisiin. Kun oikeuskäytäntöä saadaan eri oikeusasteista, myös verotusmenettely yhdenmukaistuu ja kaikki kansalaiset saavat samanlaisen verotuskohtelun, asuivat he missä päin Suomea tahansa. Toivottavasti tästä työstä on hyötyä Kainuun verotoimiston perintöverotusta tekeville virkailijoille.

Tulevaisuus

Hallitus on antanut Eduskunnalle esityksen laiksi pitkäaikaissästämisestä. Laki tulisi voimaan vuoden 2010 alusta. Lakia sovellettaisiin ainoastaan luonnollisten henkilöiden tekemiin säästösopimuksiin. Lakia sovellettaisiin sellaisiin pitkäaikaissästämissopimuksiin, joiden ehtojen mukaiset säästövarat saa nostaa vasta, kun säästövaroihin oikeutettu saavuttaa määrätyn iän tai kun muu ehdoissa mainittu säästövaroihin oikeutetun elämäntilanteeseen liittyvä erityinen nostoperuste täyttyy. Laki olisi tarkoitettu ensisijaisesti eläkesäästämiseen. Verovelvollisella olisi oikeus vähentää oman eläkevakuutuksensa ja pitkäaikaissästämissopimuksensa maksuja 5 000 euroa vuodessa. Pitkäaikaissästämissopimusta saisivat tarjota talletuspankit, sijoituspalveluyritykset ja rahastoyhtiöt sekä niihin rinnastettavat ulkomaiset palveluntarjoajat ja niiden Suomessa toimivat sivuliikkeet toimilupansa ja mahdollisten muiden toimintaansa koskevien rajoitusten puitteissa. (HE 158/2009.)

Miten uusi laki vaikuttaa vakuutuskorvausten vapaaosiin ja miten säästöt huomioidaan perintöverotuksessa? Pitkäaikaissästämissopimuksen perusteella perillisille kuoleman jälkeen siirtyvät varat kuuluisivat perintöverotuksen piiriin. Perintö- ja lahjaverolakia muutettaisiin siten, että eläkevakuutukseen liittyvään kuolemanvaravakuutukseen perustuvan vakuutuskorvauksen osittaisesta verovapaudesta luovuttaisiin. Uuden lain mukaan säästäjän kuollessa säästetyt varat siirtyisivät suoraan perillisille. Jotta perillisiä ei asetettaisi parempaan asemaan kuin itse säästäjä, varat luettaisiin kuolinpesän veronalaiseksi pääomatuloksi. Kuolinpesälle tulevasta omaisuudesta vähennettäisiin vakuutuskorvauksesta tai pitkäaikaissästämissopimuksen säästövaroista menevä vero. Sellaisten kuolemanvaravakuutusten verokohtelu, jotka eivät liity eläkevakuutukseen, säilyisi ennallaan.

Kuolemanvaravakuutusten tuloverotusta koskevia muutoksia sovellettaisiin vakuutuksiin, jotka liittyvät hallituksen esityksen antamispäivänä tai sen jälkeen otettuun eläkevakuutukseen. Perintöverotusta koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös vanhojen kuolemanvaravakuutusten perusteella maksettaviin vakuutusmaksuihin, jos kuolemantapaus on sattunut lain voimaan tulon jälkeen. (HE 158/2009.) Nähtäväksi jää, mitä tulkintaongelmia uusi laki tuo tullessaan.

LÄHTEET

Aarnio, A. & Kangas, U. 1999. Suomen jäämistöoikeus I. Kauppakaari. Helsinki.

Avoliittolaki.

<http://www.edilex.fi/content/saadokset/lainsaadanto/19290234/?search=1>. (Luettu 18.9.2009)

HE 68/1995. Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi perintövero- ja lahjaverolain muuttamisesta.

Hoppu, E. & Hemmo, M. 2006. Vakuutusoikeus. WSOY. Porvoo.

Kangas, U. 2001. Yleistä ja erityistä aviovarallisuusjärjestelmistä. Koulutusmateriaali.

Karhula, M-L. 1998. Henkivakuutukset perintö- ja lahjaverotuksessa. Koulutusmateriaali.

Korkein hallinto-oikeus. Päätös dnro 682/24/2000.

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2000/200000682>. (Luettu 7.9.2009)

Korkein hallinto-oikeus. Päätös dnro 2993/82/2007.

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2007/200702993>. (Luettu 8.9.2009)

Korkein hallinto-oikeus. Päätös dnro 2969/81/2007.

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2007/200702963>. (Luettu 8.9.2009)

Nordea. Sijoittajan vero-opas 2005. Pörssisäätiö. Helsinki.

Nordea. 2008. [http://www.nordea.fi/Henkilöasiakkaat/Säästöhenki- ja eläkevakuutukset/Neuvoja säästämisestä](http://www.nordea.fi/Henkilöasiakkaat/Säästöhenki-ja-eläkevakuutukset/Neuvoja_säästämisestä). (Luettu 24.9.2008).

Norri, M. 2007. Perintö ja testamentti. Talentum Media Oy. Helsinki.

Ossa, J. 2009. Perinnön ja lahjan verokohtelu. WSOY. Helsinki.

Osuuspankki. Luoton takaisinmaksuturva. <https://www.op.fi/op?cid=150051140&srcpl=3>. (Luettu 24.9.2008).

Puronen, P. 2008. Perintö- ja lahjaverotus. Talentum Media Oy. Helsinki.

Räbinä, T. 2008a. Lainaturvavakuutus perintöverotuksessa. Verotus 5/2008.s. 500 – 509.

Räbinä, T. 2008b. Perintö- ja lahjaverotuksen ajankohtaisia erityiskysymyksiä. Koulutusmateriaali.

Räbinä, T. 2006. Säästöhenkivakuutuksesta tai vapaaehtoisesta eläkevakuutuksesta maksettava henkivakuutuskorvaus perintöverotuksessa. Koulutusmateriaali.

Veronmaksajain Keskusliitto. 2008. Perintö yli sukupolven. <http://www.veronmaksajat.fi>. (Luettu 1.8.2008).

**PERINTÖVEROTAULUKKO
ARVSKATTETABELL**

Taulukko osoittaa sellaisen perintöveron määrän, joka perintö- ja lahjaverolain 14 §:n mukaan on maksettava 1.1.2009 lukien korkeintaan 250 000 euron arvosta osuudesta.

Tabellen utvisar det skattebelopp på arv, som enligt 14 § i lagen om skatt på arv och gåva skall från och med 1.1.2009 erläggas för andel, vars värde är högst 250 000 euro.

Osuuden arvo Andelans värde	Vero I vero- luokassa Skatt i skatte- klass I	Vero II vero- luokassa Skatt i skatte- klass II	Osuuden arvo Andelans värde	Vero I vero- luokassa Skatt i skatte- klass I	Vero II vero- luokassa Skatt i skatte- klass II	Osuuden arvo Andelans värde	Vero I vero- luokassa Skatt i skatte- klass I	Vero II vero- luokassa Skatt i skatte- klass II
20 000	100	100	20 000	4 800	12 500	120 000	11 300	28 500
21 000	170	300	21 000	4 850	12 800	121 000	11 450	28 800
22 000	240	500	22 000	5 000	13 140	122 000	11 560	29 140
23 000	310	700	23 000	5 100	13 480	123 000	11 690	29 480
24 000	380	900	24 000	5 250	13 790	124 000	11 820	29 790
25 000	450	1 100	25 000	5 450	14 100	125 000	11 950	30 100
26 000	520	1 300	26 000	5 550	14 400	126 000	12 080	30 400
27 000	590	1 500	27 000	5 710	14 740	127 000	12 210	30 740
28 000	660	1 700	28 000	5 840	15 060	128 000	12 340	31 060
29 000	730	1 900	29 000	5 970	15 380	129 000	12 470	31 380
30 000	800	2 100	30 000	6 100	15 700	130 000	12 600	31 700
31 000	870	2 300	31 000	6 250	16 040	131 000	12 730	32 040
32 000	940	2 500	32 000	6 360	16 340	132 000	12 860	32 340
33 000	1 010	2 700	33 000	6 480	16 680	133 000	12 990	32 680
34 000	1 080	2 900	34 000	6 620	17 040	134 000	13 120	32 990
35 000	1 150	3 100	35 000	6 750	17 340	135 000	13 250	33 300
36 000	1 220	3 300	36 000	6 880	17 640	136 000	13 380	33 640
37 000	1 290	3 500	37 000	7 010	17 940	137 000	13 510	33 940
38 000	1 360	3 700	38 000	7 140	18 290	138 000	13 640	34 290
39 000	1 430	3 900	39 000	7 270	18 590	139 000	13 770	34 590
40 000	1 500	4 100	40 000	7 400	18 900	140 000	13 900	34 900
41 000	1 570	4 300	41 000	7 550	19 240	141 000	14 030	35 240
42 000	1 700	4 520	42 000	7 660	19 540	142 000	14 160	35 540
43 000	1 800	4 800	43 000	7 790	19 880	143 000	14 290	35 880
44 000	1 900	5 140	44 000	7 920	20 190	144 000	14 420	36 190
45 000	2 000	5 400	45 000	8 050	20 500	145 000	14 550	36 500
46 000	2 100	5 680	46 000	8 180	20 840	146 000	14 680	36 840
47 000	2 200	5 920	47 000	8 310	21 140	147 000	14 810	37 140
48 000	2 300	6 180	48 000	8 440	21 480	148 000	14 940	37 480
49 000	2 400	6 440	49 000	8 570	21 790	149 000	15 070	37 790
50 000	2 500	6 700	50 000	8 700	22 100	150 000	15 200	38 100
51 000	2 600	6 980	51 000	8 850	22 440	151 000	15 330	38 440
52 000	2 700	7 220	52 000	8 960	22 740	152 000	15 460	38 740
53 000	2 800	7 480	53 000	9 090	23 080	153 000	15 590	39 080
54 000	2 900	7 740	54 000	9 220	23 390	154 000	15 720	39 390
55 000	3 000	8 000	55 000	9 350	23 700	155 000	15 850	39 700
56 000	3 100	8 260	56 000	9 480	24 040	156 000	15 980	40 040
57 000	3 200	8 520	57 000	9 610	24 340	157 000	16 110	40 340
58 000	3 300	8 780	58 000	9 740	24 680	158 000	16 240	40 680
59 000	3 400	9 040	59 000	9 870	24 990	159 000	16 370	40 990
60 000	3 500	9 300	60 000	10 000	25 300	160 000	16 500	41 300
61 000	3 650	9 520	61 000	10 140	25 640	161 000	16 630	41 640
62 000	3 760	9 840	62 000	10 280	25 940	162 000	16 760	41 940
63 000	3 800	10 200	63 000	10 390	26 290	163 000	16 890	42 290
64 000	4 020	10 580	64 000	10 570	26 590	164 000	17 020	42 590
65 000	4 150	10 920	65 000	10 680	26 900	165 000	17 150	42 900
66 000	4 280	11 220	66 000	10 790	27 240	166 000	17 280	43 240
67 000	4 410	11 540	67 000	10 910	27 540	167 000	17 410	43 540
68 000	4 540	11 860	68 000	11 040	27 890	168 000	17 540	43 890
69 000	4 670	12 180	69 000	11 170	28 190	169 000	17 670	44 190

Osuuden arvo Andelens värde	Vero I veroluokassa Skatt i skatte- klass I	Vero II veroluokassa Skatt i skatte- klass II	Osuuden arvo Andelens värde	Vero I veroluokassa Skatt i skatte- klass I	Vero II veroluokassa Skatt i skatte- klass II	Osuuden arvo Andelens värde	Vero I veroluokassa Skatt i skatte- klass I	Vero II veroluokassa Skatt i skatte- klass II
170 000	17 830	44 530	230 000	21 730	54 130	230 000	25 830	63 730
171 000	17 930	44 820	231 000	21 830	54 420	231 000	25 730	64 020
172 000	18 030	45 140	232 000	21 930	54 740	232 000	25 830	64 340
173 000	18 130	45 430	233 000	22 030	55 030	233 000	25 930	64 630
174 000	18 320	45 790	234 000	22 220	55 390	234 000	26 120	64 990
175 000	18 450	46 120	235 000	22 350	55 720	235 000	26 250	65 320
176 000	18 590	46 420	236 000	22 490	56 020	236 000	26 390	65 620
177 000	18 710	46 740	237 000	22 610	56 340	237 000	26 510	65 940
178 000	18 840	47 080	238 000	22 740	56 680	238 000	26 640	66 280
179 000	18 970	47 390	239 000	22 870	56 990	239 000	26 770	66 590
180 000	19 100	47 730	240 000	23 000	57 300	240 000	26 900	66 900
181 000	19 230	48 020	241 000	23 130	57 620	241 000	27 030	67 220
182 000	19 380	48 340	242 000	23 280	57 940	242 000	27 180	67 540
183 000	19 430	48 630	243 000	23 390	58 230	243 000	27 290	67 830
184 000	19 620	48 990	244 000	23 520	58 590	244 000	27 420	68 190
185 000	19 750	49 320	245 000	23 650	58 920	245 000	27 550	68 500
186 000	19 890	49 620	246 000	23 790	59 220	246 000	27 680	68 820
187 000	20 010	49 940	247 000	23 910	59 540	247 000	27 810	69 140
188 000	20 140	50 230	248 000	24 040	59 880	248 000	27 940	69 430
189 000	20 270	50 590	249 000	24 170	60 190	249 000	28 070	69 790
190 000	20 400	50 900	250 000	24 300	60 530	250 000	28 230	70 100
191 000	20 530	51 220	221 000	24 430	60 820			
192 000	20 630	51 540	222 000	24 560	61 140			
193 000	20 730	51 880	223 000	24 690	61 480			
194 000	20 920	52 180	224 000	24 820	61 790			
195 000	21 050	52 530	225 000	24 950	62 100			
196 000	21 190	52 820	226 000	25 080	62 420			
197 000	21 310	53 140	227 000	25 210	62 740			
198 000	21 410	53 480	228 000	25 310	63 080			
199 000	21 570	53 790	229 000	25 470	63 390			

**Perinnöstä suoritettava vero määräytyy 1.1.2009 alkaen seuraavien asteikkojen mukaan:
Skatt på arv bestäms från och med 1.1.2009 enligt följande skalar:**

**I veroluokka
I skatteklassen**

Verolettavan osuuden arvo Den beskattningsbara andelens värde euro	Veroletettävän osuuden arvojen kohdalla Konstanti skattebelegp vid andelens nedre gräns euro	Veroasteen prosentilinen väestö osasta Skatteprocent för den överskridande delen %
20 000-40 000	100	7
40 000-60 000	1 500	10
60 000-	3 500	13

**II veroluokka
II skatteklassen**

Verolettavan osuuden arvo Den beskattningsbara andelens värde euro	Veroletettävän osuuden arvojen kohdalla Konstanti skattebelegp vid andelens nedre gräns euro	Veroasteen prosentilinen väestö osasta Skatteprocent för den överskridande delen %
20 000-40 000	100	20
40 000-60 000	4 000	28
60 000-	9 300	32

**LAHJAVEROTAULUKKO
GÄVOSKATTETABELL**

Taulukko osoittaa sellaisen lahjaveron määrän, joka perintö- ja lahjaverolain 19 a §:n mukaan on maksettava 1.1.2009 lukien korkeintaan 200 000 euron arvoisesta osuudesta.

Tabellen utvisar det skattebelopp på gåva, som enligt 19 a § i lagen om skatt på arv och gåva skall från och med 1.1.2009 erläggas för andel, vars värde är högst 200 000 euro.

Osuuden arvo Andelens värde	Vero I vero- luokassa Skatt i skatte- klass I	Vero II vero- luokassa Skatt i skatte- klass II	Osuuden arvo Andelens värde	Vero I vero- luokassa Skatt i skatte- klass I	Vero II vero- luokassa Skatt i skatte- klass II	Osuuden arvo Andelens värde	Vero I vero- luokassa Skatt i skatte- klass I	Vero II vero- luokassa Skatt i skatte- klass II
4 000	120	120	14 200	814	2 740	51 000	4 440	11 300
4 200	114	140	14 400	826	2 780	52 000	4 570	11 320
4 400	126	180	14 600	842	2 220	53 000	4 700	12 240
4 600	142	220	14 800	856	2 260	54 000	4 830	12 530
4 800	156	230	15 000	870	2 300	55 000	4 960	12 890
5 000	170	320	15 200	884	2 340	56 000	5 090	13 200
5 200	184	340	15 400	896	2 380	57 000	5 220	13 520
5 400	196	380	15 600	912	2 420	58 000	5 350	13 840
5 600	212	420	15 800	926	2 460	59 000	5 480	14 180
5 800	226	430	16 000	940	2 500	60 000	5 610	14 490
6 000	240	520	16 200	954	2 540	61 000	5 740	14 820
6 200	254	540	16 400	966	2 580	62 000	5 870	15 120
6 400	266	580	16 600	982	2 620	63 000	6 000	15 440
6 600	282	620	16 800	996	2 660	64 000	6 130	15 780
6 800	296	630	17 000	1 010	2 700	65 000	6 260	16 090
7 000	310	720	17 200	1 026	2 630	66 000	6 390	16 420
7 200	324	740	17 400	1 110	2 660	67 000	6 520	16 720
7 400	336	780	17 600	1 160	3 090	68 000	6 650	17 040
7 600	352	820	17 800	1 210	3 220	69 000	6 780	17 380
7 800	366	830	18 000	1 260	3 350	70 000	6 910	17 690
8 000	380	920	20 000	1 310	3 480	71 000	7 040	18 000
8 200	394	940	21 000	1 410	3 740	72 000	7 170	18 320
8 400	406	980	22 000	1 510	4 000	73 000	7 300	18 640
8 600	422	1 020	23 000	1 610	4 260	74 000	7 430	18 980
8 800	436	1 060	24 000	1 710	4 520	75 000	7 560	19 290
9 000	450	1 100	25 000	1 810	4 780	76 000	7 690	19 620
9 200	464	1 140	26 000	1 910	5 040	77 000	7 820	19 920
9 400	476	1 180	27 000	2 010	5 300	78 000	7 950	20 240
9 600	492	1 220	28 000	2 110	5 560	79 000	8 080	20 580
9 800	506	1 260	29 000	2 210	5 820	80 000	8 210	20 890
10 000	520	1 300	30 000	2 310	6 080	81 000	8 340	21 200
10 200	534	1 340	31 000	2 410	6 340	82 000	8 470	21 520
10 400	546	1 380	32 000	2 510	6 600	83 000	8 600	21 840
10 600	562	1 420	33 000	2 610	6 860	84 000	8 730	22 180
10 800	576	1 460	34 000	2 710	7 120	85 000	8 860	22 490
11 000	590	1 500	35 000	2 810	7 380	86 000	8 990	22 800
11 200	604	1 540	36 000	2 910	7 640	87 000	9 120	23 120
11 400	616	1 580	37 000	3 010	7 900	88 000	9 250	23 440
11 600	632	1 620	38 000	3 110	8 160	89 000	9 380	23 780
11 800	646	1 660	39 000	3 210	8 420	90 000	9 510	24 090
12 000	660	1 700	40 000	3 310	8 680	91 000	9 640	24 400
12 200	674	1 740	41 000	3 410	8 940	92 000	9 770	24 720
12 400	686	1 780	42 000	3 510	9 200	93 000	9 900	25 040
12 600	702	1 820	43 000	3 610	9 460	94 000	10 030	25 380
12 800	716	1 860	44 000	3 710	9 720	95 000	10 160	25 690
13 000	730	1 900	45 000	3 810	9 980	96 000	10 290	26 000
13 200	744	1 940	46 000	3 910	10 240	97 000	10 420	26 320
13 400	756	1 980	47 000	4 010	10 500	98 000	10 550	26 640
13 600	772	2 020	48 000	4 110	10 760	99 000	10 680	26 980
13 800	786	2 060	49 000	4 210	11 020	100 000	10 810	27 290
14 000	800	2 100	50 000	4 310	11 280	101 000	10 940	27 620

Osuuden arvo Andelens värde	Vero I vero- luokassa Skatt i skatte- klass I	Vero II vero- luokassa Skatt i skatte- klass II	Osuuden arvo Andelens värde	Vero I vero- luokassa Skatt i skatte- klass I	Vero II vero- luokassa Skatt i skatte- klass II	Osuuden arvo Andelens värde	Vero I vero- luokassa Skatt i skatte- klass I	Vero II vero- luokassa Skatt i skatte- klass II
132 000	11 070	27 920	136 000	15 380	38 480	136 000	13 650	43 040
133 000	11 200	28 240	136 000	15 430	38 620	139 000	13 790	43 380
134 000	11 330	28 560	137 000	15 620	39 120	170 000	13 910	43 690
135 000	11 460	28 880	136 000	15 750	39 440	171 000	23 040	50 000
136 000	11 590	29 200	139 000	15 880	39 780	172 000	23 170	50 320
137 000	11 720	29 520	140 000	16 010	40 090	173 000	23 300	50 640
138 000	11 850	29 840	141 000	16 140	40 400	174 000	23 430	50 960
139 000	11 980	30 160	142 000	16 270	40 720	175 000	23 560	51 280
140 000	12 110	30 480	143 000	16 400	41 040	176 000	23 690	51 600
141 000	12 240	30 800	144 000	16 530	41 360	177 000	23 820	51 920
142 000	12 370	31 120	145 000	16 660	41 680	176 000	23 950	52 240
143 000	12 500	31 440	146 000	16 790	42 000	179 000	21 080	52 560
144 000	12 630	31 760	147 000	16 920	42 320	180 000	21 210	52 880
145 000	12 760	32 080	148 000	17 050	42 640	181 000	21 340	53 200
146 000	12 890	32 400	149 000	17 180	42 960	182 000	21 470	53 520
147 000	13 020	32 720	150 000	17 310	43 280	183 000	21 600	53 840
148 000	13 150	33 040	151 000	17 440	43 600	184 000	21 730	54 160
149 000	13 280	33 360	152 000	17 570	43 920	185 000	21 860	54 480
150 000	13 410	33 680	153 000	17 700	44 240	186 000	21 990	54 800
151 000	13 540	34 000	154 000	17 830	44 560	187 000	22 120	55 120
152 000	13 670	34 320	155 000	17 960	44 880	186 000	22 250	55 440
153 000	13 800	34 640	156 000	18 090	45 200	189 000	22 380	55 760
154 000	13 930	34 960	157 000	18 220	45 520	190 000	22 510	56 080
155 000	14 060	35 280	158 000	18 350	45 840	191 000	22 640	56 400
156 000	14 190	35 600	159 000	18 480	46 160	192 000	22 770	56 720
157 000	14 320	35 920	160 000	18 610	46 480	193 000	22 900	57 040
158 000	14 450	36 240	161 000	18 740	46 800	194 000	23 030	57 360
159 000	14 580	36 560	162 000	18 870	47 120	195 000	23 160	57 680
160 000	14 710	36 880	163 000	19 000	47 440	196 000	23 290	58 000
161 000	14 840	37 200	164 000	19 130	47 760	197 000	23 420	58 320
162 000	14 970	37 520	165 000	19 260	48 080	198 000	23 550	58 640
163 000	15 100	37 840	166 000	19 390	48 400	199 000	23 680	58 960
164 000	15 230	38 160	167 000	19 520	48 720	200 000	23 810	59 280

Lahjasta suoritettava vero määräytyy 1.1.2009 alkaen seuraavien asteikkojen mukaan:
Skatt på gåva bestäms från och med 1.1.2009 enligt följande skalar:

**I veroluokka
I skatteklassen**

Veronmaksajan osuuden arvo Den beskattningbara andelens värde euro	Veron maksajan osuuden alorajan kohdalla Konstanti skattebelegg vid andelens värde gräns euro	Veroprosentti ylimenevästä osasta Skatteprocent för den överskridande delen %
4 000–17 000	100	7
17 000–50 000	1 010	10
50 000–	4 210	13

**II veroluokka
II skatteklassen**

Veronmaksajan osuuden arvo Den beskattningbara andelens värde euro	Veron maksajan osuuden alorajan kohdalla Konstanti skattebelegg vid andelens värde gräns euro	Veroprosentti ylimenevästä osasta Skatteprocent för den överskridande delen %
4 000–17 000	100	23
17 000–50 000	2 700	28
50 000–	11 280	32